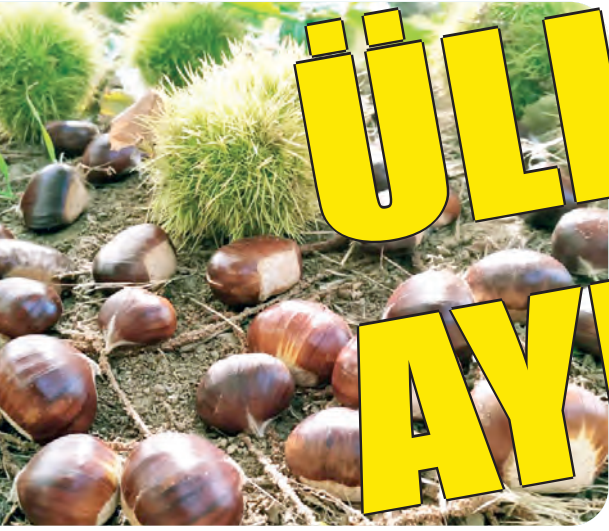

ÜLKENİN AYDIN KENTİ

Bu proje
Avrupa Birliği
tarafından
finanse
edilmektedir

Öyle bir Aydın ki **SADIK UÇAR** 3

Tarıma dayalı sanayide öncü kent 4-5

Hak ihlallerinde Aydınlılar'ın yanındayız **CEM ULUCAN** 6-7

Aydın'da medyanın rengi hızla değişiyor **MEHMET KESKİN** 8

Aydın işletmeleri IPARD programı ile kalkınıyor **REYHAN ŞENAY** 9-10

Aydın'lı üreticiler zor durumda **MURAT TAN** 11-12-13

Aydın dağlarının bereketi: Kestane **DURMUŞ ALİ KILINÇ** 14

Empati yapamıyoruz **KAZIM YÖRÜKCE** 15

Aydın'lı çiftçinin bitmeyen çilesi: JES'ler **SİNAN KESKİN** 16-17-18

Kuyucak'ta jeotermal istilasası **GÜNAY PABUŞCU** 19

Aydın haritası **SADIK PALA** 20-21

Sanatın ve tarihin buluşma noktası **ÖZLEM BALCI** 22-23

Özlem Çerçioğlu: Öncelik kadınların **SADIK UÇAR** 24-25-26

Aydın'lı sanatseverlerin çoğunluğu kadın **GİZEM ADMAN** 27

Virüs vurdu ama yine de umutluyuz **ERKAN EYİGÜNGÖR** 28-29

Nazilli'den büyük şehirlere beyin göçü **EGEHAN ERKÜN** 30-31

Toprağa sanat katan 50 aile **ENGİN YAVUZ** 32-33-34

Tılsımlı adanın kalesi Güvercinada **OĞUZSAN BOYSAN** 35

Kendi kendine yeten kent olma yolunda Adabahçe **SERAP GÜZELCAN** 36-37

Aydın'ın Sultanları **CİHAN ERKUT** 38-39

Öyle bir Aydın ki...

BİZ bu dergiye başlamadan önce Aydın hakkında çok şey biliyordum.. Spor muhabirliğim döneminde Aydınspor 1. Lig'de fırtınalar estiriyordu. İki haftada bir maç yüzünden Aydın'daydım. Sökespor bir dönem çok etkiliydi aynı nedenlerle yine takipteydim. Kuşadası uğrak yerimdi. Zaten yazın Özdere'den yarım saatte Ada'da oluyordum. Çok arkadaşım vardı Aydınlı...

E böyle olunca yabancı bir şehir gibi gelmiyordu bana.

Ama bu dergiyi çıkarmak için araştırmaları arttırınca anladım ki Aydın hakkında hiçbir şey bilmiyordum...

Mesela kestane denince benim aklıma hep Bursa gelirdi. Fena halde yanılıyordum. Kestane üretiminde Aydın birinci sıradaymış. Üretimin büyük kısmını ihraç ediyormuş. Bursa'da üretilen kestane şekerinin önemli bir kısmı Aydın'dan gidiyormuş...Durmuş Ali Kılıncı sayesinde öğrenmiş oldum.

Bu arada Aydın Müzesi 2015 yılında Avrupa'nın en iyi ikinci müzesi seçilmiş. Özlem Balcı gezilebilecek görülebilecek bir yeri, kaleme aldı. Alıp okuduğunuzda göreceksiniz ki epey ilginç haberler var... Aydın doğasıyla, yer altı kaynaklarıyla, verimli arazileriyle zengin bir kent. İşçisi köylüsü bu açıdan çok şanslı...

Ama sorun yok mu? dersenez, var hem de pek çok.

Son yıllardaki tarım politikaları üreticiyi perişan etmiş. Mesela Aydın Türkiye'de ipotekli tarım arazilerinin illere göre dağılımında ilk sırada yer alıyor. Murat Tan araştırdı yazdı. Jeotermal konusunda çevrecilerin önemli itirazı var. Sinan Keskin ile Günay Pabuşçu birlikte araştırdılar. Ortaya ilginç bir haber çıktı. Erkan Eyigüngör haberinde de belirttiği gibi koronavirus salgını özellikle turizm sektörünü hayli olumsuz etk-

Sadık UÇAR

iledi. En fazla etkilenen Kuşadası ve Didim oldu.

Her şeye rağmen hayat devam ediyor. Olumlu gelişmeler de yok değil. Kuşadası'nda Adabahçe projesi üretici adına büyük şans. Ayrıca Başkan Özlem Çerçioğlu'dan da Aydın'da tarım üreticilerinin mağduriyetini azaltmak için Büyükşehir Belediyesi'nin çok sayıda proje ile devrede olduğunu öğrendik... Et, süt, meyve, sebze ne ütirseniz üretin elinizde kalmıyor. Belediye kalan ürünü mutlaka alıyor ve değerlendiriyor.

Seramik konusunda yepyeni bilgiler edineceğiniz geniş haberi Engin Yavuz kaleme aldı.

Aydın Barosu sadece kendi kentiyile değil Türkiye'deki hukuk sistemi ve aksaklıklarıyla çok ilgili. Üstelik 7/24 Aydınlılara hizmet vermeye hazırlar. Çoklu

baro sistemi yanlış. Bunu nereden biliyoruz? Cem Ulucan'ın röportajından. Ulucan sordu, Aydın Barosu Başkanı Gökhan Bozkurt yanıtladı. Daha çok şey var. Kuşadası'nın simgesi Güvercinada'nın, Cenevizlilerden kalma tarihini Oğuzhan Boysan haberleştirdi. Avrupa Birliği IPARD programı ile Türkiye'de tarım ve kırsal kalkınma alanında Aydın'ın bu desteklerden faydalanan önemli illerden biri olduğunu Reyhan Şenay'ın haberinden öğreniyoruz. Aydın'ın kadınları var. Evet var. Ve voleybolda Sultanlar Ligi'nde oynuyorlar. O lig ki, Avrupa'da sayısız başarıya imza atmış takımları barındırıyor. Ve onlar ligin kilit takımı...

Ha bu arada sevgili dostum Sadık Pala'nın Aydın'ı konu alan karikatürü tam bir evladiyelik eser... Alın saklayın.

Neyse ben aradan çekileyim. Sizi dergiyle başbaşa bırakayım.

İzmir Gazeteciler Cemiyeti Derneği
İktisadi İşletmesi Adına İmtiyaz Sahibi

Misket DİKMEN

Genel Yayın Yönetmeni

Murat ATTİLA

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Erkan EYİGÜNGÖR

Tasarım: **Selim SANVERİR**

GAZETESİ'NİN ÜCRETSİZ EKİDİR

AYDIN Ek Koordinatörü

Sadık UÇAR

Kurumsal İletişim Direktörü

Gökmen KÜÇÜKTAŞDEMİR

Haber Müdürü: **Sinan KESKİN**

9 Eylül Gazetesi'nin ekidir, parayla satılmaz. B.T. 4/12/2020

ADRES: Atatürk Bulvarı Basın Apt.
No: 370/1 Kat: 4 Daire: 7
Alsancak / İZMİR
Telefon: 0 232 404 89 89
Fax: 0 232 464 89 79

BASKI YERİ: Çağlayan Basım Yayın
Dağıtım Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.
Sarıç Yolu No: 7 Gaziemir / İZMİR
TEL: 0232 274 22 15
DAĞITIM: Demirören Dağıtım Satış
ve Pazarlama A.Ş. - İZMİR

● gazete9eylul@gmail.com ● www.dokuzeylul.com

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

PROJE EKİBİ

Yudum CURA - Dilek GAPPI
Semih AKSOY

YAYIN KURULU

Levent BİMEN – Gönül SOYOĞUL
Mehlika GÖKMEN – Yılmaz COŞKUN

**Basın Özgürlüğü
için Örgütlü
Gazeteciler ve
Güçlü Dayanışma
Projesi**

Bu yayının içeriğinden tümüyle TGS ve İGC sorumlu olup, Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

TARIMA DAYALI SANAYIDE ÖNCÜ KENT

Dağlarından yağ ovalarından bal akan şehir Aydın, pandeminin her yönüyle kendini gösterdiği zorlu günlerde, tarımsal mirası doğru kullanmanın avantajını yaşıyor. Üretici hayli zorlansa da tarıma dayalı ihracat ve büyükşehir belediyesinin destekleriyle soluk alıyor

TARIM ve turizm açısından Türkiye'nin en önemli illerinden biri olan Aydın farklı özellikleriyle dikkat çeken bir şehir... Okuma yazma oranı Türkiye ortalamasının üzerinde. Tarımda iki üründe Türkiye birincisi. Deniz ulaşımında da ayrıcalıklı bir yeri var. Aydın tarıma dayalı sanayide de Türkiye ekonomisine çok önemli katkı sağlıyor. İl genelinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, yüzde 40 ile gıda ürünleri imalatı ilk sırada yer alıyor. Yani Aydın, ürettiği tarım ürünlerini işleyerek Türkiye ve dünya pazarına sürebilen ender kentlerden...

EŞSİZ KÜLTÜR

Hitit, Spartanlar, Persler, Lidya, Selçuklular, Aydınoğulları ve Osmanlı medeniyetlerine beşik olmuş, Antik Çağın önde gelen birçok bilge kişi yetiştirmiş, Ege limanına gelen malların dağıtım merkezi olan Kuşadası ve Didim gibi tatil bölgelerine ev sahipliği yapan Aydın, sadece Ege bölgesi'nin değil Türkiye'nin zengin tarihe ve kültürüne sahip bir şehir. Herodot, "Bizim yeryüzünde bildiğimiz

en güzel gökyüzünün altı ve en güzel iklimin bulunduğu yer", Evliya Çelebi ise efeler diyarı Aydın'ı "Dağlarından yağ, ovalarından bal akar" sözleriyle tanımlamış.

Aydın'a demiryolu, karayolu, havayolu ve denizyolu ile gidebilirsiniz. Aydın'ın en önemli farkı deniz ulaşımında ortaya çıkıyor. Kuşadası limanı Türkiye'de denizyolu ile en fazla giriş-çıkış yapılan limanı. Ege adalarında turistik ring yaparak Efes turu için günü birlik yabancı turist getiren yolcu gemileri, yatlar ve motorların yanı sıra, feribotlarla da Kuşadası-Sisam seferleri ile tam bir deniz trafiğinin yaşandığı bir kent...

Büyük Menderes Nehri'nin suladığı bereketli ovalar üzerinde 800 bin 700 hektar alanda kurulu Aydın ilinin yüzde 46'sında tarım yapılıyor. Uygun ekolojik özellikler, yeryüzü şekli ve iklim koşullarının bulunduğu Aydın güçlü bir tarımsal potansiyele sahip. Tarımsal yetiştiricilik alanında dört mevsim üretim yapılabilen topraklar polikültür tarıma elverişli.

Sanayisi, ağırlıklı olarak tarımsal ürünleri işlemeye yönelik olan Aydın'da nüfusun yüzde 55'i geçimini tarım sektöründen sağlıyor. Ülkemizde incir ve kestane üretiminde birinci olan Aydın; zeytin,

pamuk, enginar ve çilek üretiminde ikinci, yerfıstığı üretiminde ise üçüncü sırada yer alıyor.

Aydın'da üretilen yağ sebze ve meyveler, salamura zeytin, konserve, salça, işlenmiş incir gibi tarımsal ürünler ve sanayi ürünleri kapsamında üretilen tarım makineleri iç piyasa ve ihracatta önemli bir potansiyele sahip. Aydın'ın sahip olduğu tarım arazisi içinde meyveler, içecek ve baharat bitkileri en geniş alanı kaplar. TÜİK verilerine göre; Aydın'da en çok katma değer yaratan bitkisel ürünler, incir, zeytin, pamuk ve kestane.

Aydın'ın tarımdan sonraki ikinci önemli gelir kaynağı turizm. İl ekonomisinde kültür ve turizm varlıkları önemli yer tutmaktadır. Kentte Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı ve özel olmak üzere ziyarete açık 9 müze ile 23 önemli ören yeri var.

150 km'lik sahil şeridinde sahip olan kentte, toplam 71 bin 483 yatak kapasiteli 491 tesis bulunuyor.

Yılda 2 bin 400 gemi kabul kapasiteli Kuşadası Limanı; yolcu sayısı ve gemi adedi bakımından ülkemizin en önemli Kurvaziyer limanı olarak biliniyor. Ancak pandemi nedeniyle liman da hareketlilik minimumda.

SANAYİ GÜÇLÜ

Aydın bir tarım ve turizm kenti olarak bilinir. Ekonomik hayatın temelini oluşturan tarımın ağırlığı sanayi ve ticaret sektöründe de yoğun olarak hissedilir. Aydın, ülkemizde üretilen bitkisel ürünlerden 29'unda Türkiye'de ilk 10 da yer alarak ayrıcalıklı bir il. Sanayisi ağırlıklı olarak; tarımsal üretimi işlemeye yönelik gıda imalatı, tekstil ürünleri imalatı, makine ve ekipman imalatı, madencilik ve taş

ocakçılığı, otomotiv yan sanayi, beyaz eşya ürünleri imalatı ve kimyevi maddeler imalatından oluşur.

Kentte üretilen ürünlerin bir kısmı iç piyasada tüketilirken bir kısmı da yurt dışına ihraç edilmektedir. Yaş sebze ve meyveler, salamura zeytin, konserve, salça, işlenmiş incir gibi tarımsal ürünlerin yanı sıra, sanayi ürünleri kapsamında tarım makineleri, zeytinyağı makineleri, otomotiv yan sanayi ürünleri, beyaz eşya ürünleri, yer altı servetlerinden feldspat, kuvars, mermer ile şişelenmiş içme suları dünyanın değişik ülkelerine ihraç ediliyor.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verilerine göre Aydın'da sanayide çalışanların, yüzde 37'si gıda ürünleri imalatı sektöründe, yüzde 8'i başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sanayisinde istihdam ediliyor. Ayrıca il genelinde bulunan sanayi işletmelerinin yüzde 51'i mikro ölçekli, yüzde 38'i küçük ölçekli, yüzde 10'u orta ölçekli, yüzde 1'i büyük ölçekli işletmeler olarak açıklanıyor.

Aydın'da bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, yüzde 40 gibi büyük bir oranla gıda ürünleri imalatını ilk sırada olduğu görülüyor.

Ancak pandemi ve ekonomik durgunluk nedeniyle Türkiye'de işsizlik her geçen gün artıyor. Aydın da bu olumsuz gelişmeden nasibini alan bir kent. Yine de İŞKUR verileri gösteriyor ki, Aydın, Türkiye'deki şanslı illerden biri. Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 15'i geçerken, Aydın'da bu durum yüzde 9.8 civarında. Başka açıdan bakıldığında tarımsal üretim işsizliğin en önemli panzehiri gibi duruyor ve tarımın başkenti toprağa verdiği değer karşılığını her zorluğa rağmen alıyor.

TÜRKİYE ORTALAMASININ ÜZERİNDE

EĞİTİM alanında Aydın, OKS, SBS, ÖSS ve YGS' de son yirmi yıldan bu yana en başarılı iller arasında... Ayrıca Türkiye'de genelinde erkeklerin yüzde 98,71'i, kadınların yüzde 93,72'si olmak üzere genelde yüzde 96,22 okuma yazma oranı mevcutken, bu oran Aydın'da erkeklerde yüzde 99,09, kadınlarda yüzde 96,02, il genelinde ise yüzde 97,54 olup, Türkiye ortalamasının üzerinde yer alıyor.

TÜM HAK İHLALLERİNDE

AYDINLILAR'IN YANINDAYIZ...

İnsan hakları
başta olmak
üzere kadın,
çocuk ve
hayvan hakları
gibi komisyonlarla
Aydın halkının
yanında olan
Aydın Barosu,
adalete olan
inancın
zedelenmemesi
için çabalarını
sürdürüyor

Gökhan
Bozkurt

AYDIN Barosu Başkanı Gökhan Bozkurt ile tartışılan çoklu baro sistemi, yargıya güven, Türk Yargısı'nın geleceğine yönelik öngörüler ve Aydın'a dair röportaj gerçekleştirdik. Ama öncelikli konumuz Aydın'da halkın adalete, yargıya olan tavrıydı... Neredeyse hiç kimsenin yargıya güvenin kalmadığını ileri süren Başkan Bozkurt, bir avukat olarak gözlemlerini anlatırken hak aramaya gelen vatandaşların kaygı içinde olduklarını dile getirdi. Bozkurt, Aydın Barosu olarak insan hakları konusunda çok titiz olduklarını; Baronun hak arayan vatandaşların emrinde olduğu söyledi.

Geçtiğimiz yıl Ekim ayında Türkiye Barolar Birliği'ni olağanüstü genel kurula davet etme kararı alan Türkiye'deki 10 barodan biri olan Aydın Barosu Başkanı Gökhan Bozkurt, tüm karamsar tabloya rağmen Türk Yargısı'nın geleceğinin aydınlık olduğunu, siyasetin dilini yargının üzerinden çekmesiyle birlikte kötü günlerin geride kalacağını vurguladı. Bozkurt ayrıca, çoklu baro sisteminin sakıncalarını anlattı.

■ **Önce baro başkanlığından başlayalım isterseniz...**

Birçok meslektaşımın başkan adayı olmam noktasında talep ve istekleri vardı. Onların destekleriyle adaylığımı açıkladım. Sağolsun teveccüh gösterdiler ve baro

başkanlığına seçtiler. Üç dönemdir baro başkanlığı görevini yürütüyorum. Yine meslektaşlarımla teveccühüyle dördüncü dönem için de adayım.

■ **Yargıya güven endeksi sizce ne durumda? Halkın yargıya güveniyle ilgili görüşlerinizi alabilir miyiz?**

Baro başkanları olarak "Vatandaşın yargıya güveni gitgide azalıyor" dediğimizde baro başkanlarını ve baroları siyaset yapmakla suçluyorlar. Bu suçlamayı yapanlar da genellikle siyasetçiler. Oysa aynı siyasetçiler vatandaşın yargıya güveninin ne kadar düştüğünü gözler önüne seriyor. Ben bir avukat olarak gelen yurttaşların neler hissetlerini ve düşündüklerini görüyorum. Baronun kapısından hak aramak için gelen vatandaşın da neler düşündüğünü biliyorum. Adliye personelinin, yargı mensuplarının herkesin düşüncesi gözlerimizin önünde. Neredeyse hiç kimsenin yargıya güvenini kalmamış durumda. Bu yargının siyasallaşmasının ötesinde liyakatsızlaşmasının da bir ürünü.

DAVA AÇMAK ZORLAŞTI

■ **Yargının siyasallaşması sürecini yaşıyoruz..**

Evet çünkü siyaset yargıya bulaşıp hakim, savcı atamalarındaki mülakatlarda en yüksek puanları alan meslektaşlarımızı

değil de neredeyse en düşük alanları, sırf kendilerine yakın oldukları için atamalarının acı meyvelerini bugün alıyoruz. Bunu sadece avukatlar ya da vatandaşlar söylemiyor. Yargıda önceden beri görev yapmakta olan kıdemli hakim ve savcılar da yargı içindeki bu kalite düşmesinden son derece rahatsızlar. Baroya çok şikayet geliyor.

Basit şekilde yürütülüp sonuçlandırılacak soruşturmaların bile Türkiye genelinde bir türlü sonuçlandırılmadığını görüyoruz. Allah göstermesin trafik kazasında bir yakınınızı kaybetmeniz, davanın açılmasını sanırım en az 1,5, 2 yıl beklersiniz. Ne yazık ki hiçbir işin yürümediği ortada. Pandemi süreci de sıkça bahane ediliyor. Kalite düşüşü, bir tembelliğin meydana gelişi siyasetin yargıya olan etkisinden kaynaklanıyor.

■ **Aydın Barosu Başkanlığı bünyesindeki insan hakları, kadın, çocuk ve hayvan hakları gibi komisyon çalışmalarınıza ilişkin de bilgilendirmede bulunabilir misiniz?**

Aydın Barosu olarak baş konularımız avukat hakları ve insan haklarıdır. Avukat hakları konusunda çok iyi bir noktadayız. Avukat Hakları Merkezimiz yoğun şekilde çalışıyor. Sabah erken saatlerde ya da gece yarısında olsun, herhangi bir

RÖPORTAJ:
Cem ULUCAN
cemulucan@gmail.com

7

meslektaşımızın başına bir şey geldiğinde, görevini yapmaya çalışması engellendiğinde 7 gün 24 saat esasına göre gönüllü avukatlar ordusunun çalıştığı, koordinatörümüzün çaba sarfettiği Avukat Hakları Merkezi telefonuna ulaşabiliyorlar. Benim telefonum da 24 saat açık. İnsan hakları başta olmak üzere kadın, çocuk ve hayvan hakları gibi komisyonlarımız, ilimiz ölçeğinde sorunlarla da yakından ilgileniyorlar. Bizim bazen bir kadını ya da çocuğun üstün menfaatini korumak için duyurulmayan ve basına yansıtılmayan konular da var.

Aydın'ın herhangi bir ilçesinde çevresel sorunlar, kadın hakları, çocuk hakları, engelli hakları ya da hayvan hakları hangi konuda olursa olsun bir ihlale karşılaşıp bizim de bunu öğrenmemiz üzerine nerede olursa olsun baromuz olaya hukuki anlamda müdahalesini gerçekleştiriyor. Baromuzun kapısı sadece avukatlara değil vatandaşlarımıza da açıktır. 6 yıl önce ilk başkanlık dönemimde yönetim kurulu kararıyla şehit ailelerimiz ve gazilerimize ücretsiz hukuki yardımda bulunuyoruz. Toplumumuz Baro'yu adeta hukuk sığınağı olarak görüyor. Bu kapı daima onlar için açık. "Hiç kimse hukuki korumadan mahrum değildir ve Aydın Barosu yanınızdadır" şeklinde defalarca paylaşım ve duyurularımız da oldu.

Emirle talimatla baro kurulmaz

■ Gündemde önemli yer teşkil eden çoklu baroya karşı ilk tepki verenlerdensiniz?

Avukatlar öncelikle bir 'Hukuk Devleti' isterler. Eğer bir hukuk devletinde yaşamıyorsanız avukatın, hakim ve savcının da bir hükmü yoktur. Bizim savunduğumuz aslında Hukuk Devleti'nin bizzat kendisidir. Yani özünde Türkiye Cumhuriyet Devleti'dir; Çünkü adalet yoksa devlet de yoktur. Ayrıca idarenin teklifi ilkesi vardır. Nasıl ki Aydın'da canı sıkılan 5 bin kişiyi bulayım, 3 bin kişiyi bulayım, bu belediyeden

memnun değilim yeni bir belediye kurayım diyemiyorsa, yeni baro da kurulamaz. Bir ilin bir barosu vardır. Anayasa'da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları düzenlenmiştir. Örneğin Ankara'da bir parti genel merkezine giden ve yeni baro kuruluşunda çalışan bazı avukatlar, 'Genel Başkanımızın emir ve talimatlarını aldık' diye paylaşımında bulundular. Emirle talimatla baro kurulmaz. Aydın Barosu Cumhuriyetin kurulduğu 1923 yılından beri hukukun en sağlam kalelerinden birisi olarak dimdik ayaktaadır.

AYDIN'DA MEDYANIN RENGİ HIZLA DEĞİŞİYOR

SOSYAL medya hayatımıza girdiğinden bu yana yaşanan dönüşüm özellikle geleneksel medyanın işlevini sorgulatır hale getirdi. Tüm dünyada lokal, ulusal veya uluslararası sosyal medya hesapları yaptıkları paylaşımlarla milyonları bulan anlık etkileşimle yeni medya düzenini kuruyor. Bu dönüşüm lokal bazda Aydın'da yaşanıyor. Aydın Etkinlikleri; Instagram sayfası kentte sosyal- kültürel hayatın nabzını tutuyor.

Sayfanın yöneticisi Özlem Özbek, geleneklere sahip çıkmamanın, yanı sıra sosyal-kültürel hayattaki yenilikleri de takipçileriyle anlık olarak paylaşmaya çalıştıklarını söylüyor. Özbek'le yeni süreci konuştuk.

■ **Aydın Etkinlikleri fikri nasıl ortaya çıktı?**

Gezmeyi çok seviyorum. Çevremdeki arkadaşlarım da Aydın'daki etkinlikler hakkında fikir sahibi olmayı ve onlarla paylaşmamı istedi. Burada yapılabilecek birçok şey olduğunu göstermek istedim. Özellikle de kültür-sanat etkinliklerinin daha fazla insana ulaşmasını istedim.

■ **Şu an kaç takipçiniz var?**

53 bin takipçiye ulaştık. Geniş bir yelpazede takipçi kitlemiz var. Yelpazenin her kadına uygun paylaşımlar yapmaya çalışıyorum. Hangi tiyatro oyunları var, hangi kurslar var merak eden bir kitle var. Kurs düzenleyenleri paylaşıyorum, çünkü çoğunlukla dar bir çevrede biliniyorlar. Bir de burada yaşayan sanatçıları paylaşmaya çalışıyorum.

■ **Etkinlikler düzenliyor musunuz**

Geçen süreçte workshoplar gerçekleştirdik. Mesela bir arkadaşımız kahve üzerine sunum yaparken bir başka arkadaşımız yoga ve nefes sunumu yaptı.

Aydın'ın gençleşen yüzünde sosyal medyanın payı büyük. Kentin tüm renkleri artık sosyal medyaya yansıyor...

Aydın'da yaşayan bir psikolog arkadaşımız çocuk tacizleri ve tecavüzlerine yönelik farkındalık yaratmak için röportaj verdi. Yaptığım işin sosyal sorumluluk kısmı da var.

■ **Sizce Aydın'da fazla bilinmeyen ama bilinmesi gereken neler var?**

Örneğin, Özer Korkmazgil gibi kıymetli bir seramik sanatçısı var; şair Hasan Hüseyin Korkmazgil'in yeğeni. Yaklaşık 4 yıldır burada yaşıyor. Bir başka örnek ise ressam Mehmet Akkaya... O da önemli bir isim ve Türkiye'nin birçok noktasında sergi açtı, fakat Aydınlılar onunla da ilgili yeterince bilgi sahibi değil. Ayrıca gezilmesi gereken ve fazlaca bilmeyen yer

mevcut. Mesela Sultanhisar Atça, Arif Abi'nin Yeri var. Karı-koca bir bataklıkla yeşillendirip doğa harikası haline getirmişler. Müthiş fotoğraflar yakalayabileceğiniz bir yer. Çine Çayı da fotoğraf konusunda çekici ve insanları

etkileyebilecek bir rota. Bir de Sultanhisar'da Malgaç Çayı üzerinde eski bir köprü bulunuyor ve özellikle sonbaharda müthiş bir görsel şölen sunuyor.

■ **Kültür-sanat hayatının yanı sıra yemek kültürüne yönelik de paylaşımlar yapıyorsunuz.**

Birçok küçük işletme sözkonusu. Çok lezzetli tatlılar yapan tatlıcılar var. Ayrıca Aydın'a geldiğinde keşkek ve yuvarlama mutlaka yenmeli.

**600
YILLIK
GENÇER
MACUNU**

ÖZELLİKLE Nazilli tarafında popüler. Sulu şeker, üzüm suyu ve çöven otundan yapılan bir macun. Bu macunun 600 yıllık bir öyküsünün olduğu söyleniyor. Ramazan ve Kurban bayramlarının dördüncü gününde açılan pazarlara Gencer Pazarı deniliyor. Bu macun da bu pazarlarda satılıyor. Pazarın esas amacı evliliklerin temelini atılması. Gençler bu pazarlarda tanışıyor, bu pazarlarda bayramda harçlıklarını biriktiren çocuklar da bir araya geliyor.

HABER:
Reyhan ŞENAY
reyhantansu@hotmail.com

9

Programın Başlaması ile Birlikte IPARD 2014-2020'den Yararlanacak Olan İller

AYDIN İŞLETMELERİ IPARD PROGRAMI İLE KALKINIYOR

Aydın, Avrupa Birliği IPARD destekleriyle kalkınmasına hız verdi. Girişimci Hikmet Karatosun çam fıstıkları bu hibeden yararlanarak, çam fıstığı sektöründe dünya markası olma yolunda ilerliyor.

AVRUPA Birliği (AB) tarafından aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla oluşturulan AB katılım öncesi mali yardım aracı Kırsal Kalkınma Bileşeni olan IPARD programı; Türkiye'de tarım ve kırsal kalkınma alanında 42 ilde projeli yatırımlara destekler sağladı. Aydın ili de bu desteklerden faydalanan önemli illerden biri.

Proje kapsamında 5 bin Avro dan 3 milyon Avroya kadar olan yatırımlara yüzde 40 ile yüzde 70 arasında değişen oranlarda hibe desteği veriliyor. Projeden faydalanan yatırımcılar, tüm bu desteklere ilave olarak KDV, ÖTV, gelir vergisi, kurumlar vergisi ve gümrük vergisinden muaf tutuluyor.

IPARD BÜYÜK BİR FON KAYNAĞI

IPARD Türkiye'nin tarım sektöründe Avrupa Birliği standartlarına erişebilmesini ve çoklu uygulanan yıllık program kapsamında tarım sektöründeki kurumlarını geliştirme konusunda Türkiye'ye destek veriyor. IPARD, Türkiye'nin 42 ilinde tarım, gıda işleme ve kırsal alanlardaki yatırımlara hibe desteği sağlar. Her proje aynı zamanda Türkiye kamu bütçesinden ve kısmen de yararlanıcı tarafından sağlanan yatırımla finanse edilir. IPARD büyük bir fon kaynağına sahip. IPARD, 2007-2020 dönemi için yaklaşık 1,5 milyar Avro destek sağlıyor. Ulusal Türk kaynakları ve yararlanıcıların sağladığı fonlarla birlikte ele alındığında, toplam yatırımlar 2007-2020

dönemi için 4 milyar Avro hacmine ulaşıyor.

Bugüne kadar 60 binden fazla istihdam yaratan tarımsal gıda sektöründe ve kırsal çeşitlendirmede tamamlanmış 14 bin 500'den fazla yatırım projesine destek oldu. Et ve süt çiftliklerinin modernizasyonu için 2 bin 200 yatırım projesine olanak sağladı. Bu rakamlar her gün onaylanan yeni projelerle artmaktadır. Proje kapsamında tabandan yukarıya doğru uygulanan program ile fark taratan bir değişim yaşanmaktadır. Bu değişimin önümüzdeki yıllarda da devam etmesi beklenmektedir.

Türkiye için 2014-2020 yıllarında IPARD için seçilmiş sektörlerdeki öncelikleri ortaya koyan Ülke Strateji Belgesi'nde Tarım ve Kırsal Kalkınma, Avrupa Birliği'nin seçilmiş öncelikli yardımlarından birisi olarak belirlenmişti. Ülke Strateji Belgesi'nde Tarım ve Kırsal Kalkınma sektörü için IPA II'nin temel hedefi, Türkiye'nin sektördeki çabalarının sürdürülebilir kılınması ve aynı zamanda gıda güvenirliliği, veterinerlik, bitki sağlığı ve balıkçılık alanlarında müktesabata ile uyumun sağlanması olarak belirlendi.

DESTEKLENEN ÜRÜNLER

Sektör Kodu	Adı
101-	Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar
101-	Süt Üreten Tarımsal İşletmeler
101-	Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler
101-	Kanatlı Eti Üreten Tarımsal İşletmeler
101-	Yumurta Üreten Tarımsal İşletmeler
103-	Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması İle İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar
103-	Süt ve Süt Ürünlerinin Pazarlanması
103-	Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
103-	Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması

Sektör Kodu	Adı
103-	Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
103-	Meyve ve Sebze Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
302-	Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirme
302-	Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması
302-	Arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması
302-	Zanaatkarlık ve yerel ürün işletmeleri
302-	Kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri
302-	Su ürünleri yetiştiriciliği
302-	Makine Parkları
302-	Yenilenebilir enerji yatırımları

AYDIN ÇAM FISTIKLARI

DÜNYAYA AÇILDI

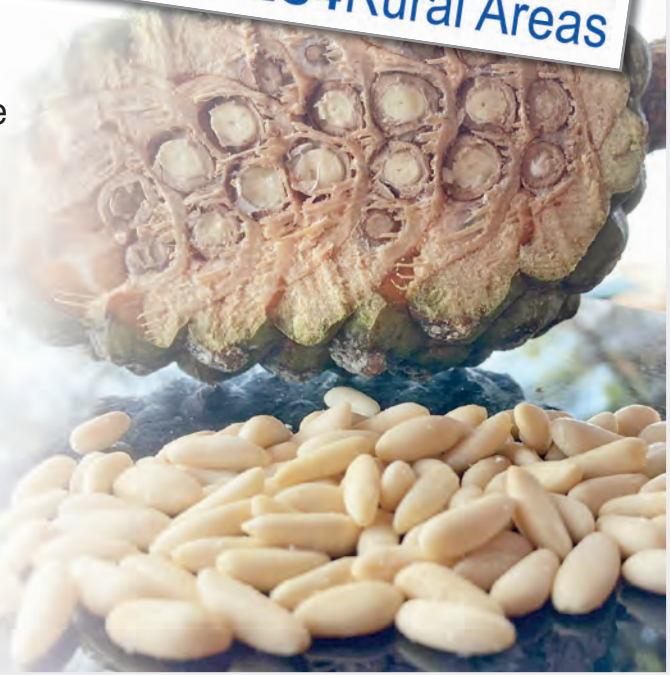
AYDIN'da çam fıstığı denilince akla ilk gelen isim Karatosun.

2013 yılından beri Hikmet Karatosun markasıyla üretim ve paketleme yapan Karatosun ailesi, kaymakamlığın düzenlediği bir toplantı sırasında IPARD desteğini öğrenince işlerini dünya standartlarına taşıma fırsatı buldular. Serkan Karatosun ve Ali Karatosun kardeşler, 2014 yılında IPARD'a 1.090.700,00 TL'lik proje sunarak, projenin yarısı, 539.475,00 TL'sine hibe desteği aldılar. Bu destek ile makine parkurunu yenileyen Serkan ve Ali Karatosun kardeşler, hayal ettikleri modern tesise kavuşmak için önemli bir adım attılar. Hikmet Karatosun çam fıstıkları yöneticisi Serkan Karatosun, aldıkları hibe ile Aydın'daki yatırımcılara örnek oluşturduklarını söyleyerek, Koçarlı'da bulunan çam fıstığı tesisini bugün dünya standartlarında bir işletme haline getirdiklerini vurguladı. Karatosun, Aydın Koçarlı'nın ülke genelindeki çam fıstığı üretiminde önemli bir yere sahip olduğunu hatırlatarak, "Üç kuşaktır bu işle uğraşıyoruz. Koçarlı deyince akla çamfıstığı gelir. Biz aldığımız destek ve kendi yatırımlarımızla bugün 30 milyon TL'lik çam fıstığı işleme ve paketleme tesisi kazandık. Türkiye'deki çam fıstığı üretiminin yüzde 60'ını Koçarlı olarak karşılıyoruz." diye konuştu.

HERKES YARARLANMALI

10 yıl önce ürünlerini yurtdışına ihraç etmekte zorlandıklarını hatırlatan girişimci,

2014 yılında IPARD fonundan hibe desteği alan Karatosun ailesi, 3 kuşaktır sürdürdükleri çam fıstığı üretim ve paketleme işini Avrupa standartlarına kavuşturdu.

gelecek hedeflerini ise şöyle anlattı; "Daha önce ihracat yapamazken, şimdi üretimimizin yüzde 60'ını Avrupa ülkelerine ihraç eder hale geldik. Dünyadaki sayılı çam fıstığı üreticilerinden biriyiz. Koçarlı'da toplanan Çam kozalakları modern koşullarda fabrikamızda ayrıştırılıyor. Çam fıstığı çam kozalağından ayrılıyor, işleniyor, paketleniyor ve satışa hazır hale geliyor. Fabrikamız Avrupa standartlarında çalışır hale geldi. Gelecek hedefimiz üretim ve pazarlamada yüzde 80 pazar payına sahip olmak. Avrupa zincir marketlere ürünümüzü markamızla sunmak istiyoruz. Bu proje bize Avrupa'nın kapılarını açtı, kalite ve donanımımızı artırdı. Yatırımlarımızı hızlandırdı. Dünya firmaları arasında yarışabilir hale geldik. Hedefimiz çam fıstığında Türkiye markasını tanıtmak ve üretimimizi hızlandırmaktır. Aydın'da biz bunu başardık. Üretimi olan herkes IPARD projesinden faydalanmalı."

IPARD DESTEK TÜRLERİ

IPARD programı kapsamında hibe desteği verilen konu başlıkları çeşitliliği ile dikkat çekiyor.

- Süt ve et hayvancılığı
- Kanatlı eti ve yumurta tavukçuluğu
- Süt ve süt ürünleri
- Et ve et ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması
- Meyve sebzelerin ve su ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması
- Arıcılık
- Süs bitkisi yetiştiriciliği
- Tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği ve işleme
- Mantar ve misel yetiştiriciliği
- Fide-fidan yetiştiriciliği
- Kırsal turizm
- Kültür balıkçılığının geliştirilmesi
- Makine parkları ve yenilenebilir enerji yatırımları alanları.

IPARD BİZE 10 YIL KAZANDIRDI

"EĞER biz bu yatırımları kendi başımıza yapsaydık şu an bulunduğumuz noktaya gelmemiz 10 yılımızı alırdı" diyen Ali Karatosun, "AB tarafından desteklenen IPARD fonu ve Türkiye destekleri ile 10 yıl ileriye geçmiş olduk. Hiç kimse bu kadar büyük

miktarda bir parayı bize sağlayamazdı. Bence herkes bu tür desteklerden faydalanmalı. Bu vesile ile 540 bin TL'lik modern teknoloji ve ekipman almamızı sağlayan, gelişimimize hız veren Avrupa Birliği'ne teşekkür ederiz"

Serkan KARATOSUN
302-2 Yerel Ürünler ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi
HAKKI KARATOSUN Çam Fıstığı Ziraat Ürünleri Üretim ve Paketleme Tesisi
Destekteki AB Katkısı % 75 Türkiye Cumhuriyeti Katkısı % 25
Yatırımın Süresi 2 Ay 13 Gün
"Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Finanse Edilmiştir"

HABER:

Murat TAN

murat.tan_@hotmail.com

11

AYDINLI ÜRETİCİLER ZOR DURUMDA

Mehmet Kendirlioğlu

KORONAVİRÜS salgınına ve artan girdi maliyetlerine rağmen 2020 yılında da üretimin zor şartlar altında fakat istikrarlı bir şekilde devam ettiği illerden olan Aydın'da, üreticilerin yıldan yıla artan ve bir türlü çözüm bulunamayan bir takım sorunları, 2021 yılı itibarıyla bazı üreticilerin tarımsal üretimden uzaklaşacağı beklentilerine neden olmaya başladı. Son 3 yıla dönük bakıldığında pamuk üretiminde yaklaşık 90 bin tonluk düşüş yaşanan Aydın'da, bu yıl hemen hemen zeytin üretiminin olmamasına rağmen fiyatların yerinde sayması da üretici kesiminde büyük memnuniyetsizlik yaratırken, yem fiyatlarındaki fahiş artış nedeniyle süt ve besi hayvancılığı ile küçükbaş hayvancılıktaki yaşanan belli başlı sorunlar da üreticinin tadını kaçırdı.

TARIMSAL DESTEKLEMELER YENİDEN DÜZENLENMELİ

Verim ve kaliteye doğrudan etkisi bulunan ve dışarıdan dövizle ithal edilen gübre, mazot ve zirai ilaçta dolar kuruna bağlı olarak yüzde 100 artış yaşanması bu yıl Aydınli üreticilerin belini büktü. Büyük Menderes Nehri'nin suladığı bereketli topraklar üzerinde kurulu olan ve her türlü bitkisel üretim yapmaya elverişli olan Aydın'da, gübre ve mazot desteklerinin günün şartlarına göre düzenlenmesini isteyen üreticiler, yetkililerin taleplerine kulaklarını tıkadığını belirtirken, eğer sorunlarına çözüm bulunamazsa ilerleyen yıllarda tarımsal üretimden vazgeçmeye başlanacağını kaydetti.

Aydın'da tarımsal üretimde yaşanan temel sorunlara ilişkin değerlendirmede bulunan Aydın Ziraat Odaları Koordinasyon Kurulu ve Efeler Ziraat Odası Başkanı Mehmet Kendirlioğlu, girdi maliyetlerinin aşırı artması sonucu, Aydın'da tarımın lokomotif

konumundaki tarımsal işletmelerin parçalanma ya da yok olma noktasına geldiğini belirtirken yetkililerden çözüm istedi. Organik tarım yapan üretici sayısı bakımından Türkiye'de 1. sırada yer alan Aydın'da, zeytin için 2018 yılı üretim sezonunda 70 lira verilen desteğin 2019 üretim sezonunda 20 liraya indirildiğini belirterek tarımsal desteklemelerin ciddi düzenlemelerden geçirilmesi gerektiğini de kaydeden Başkan Kendirlioğlu, 2019'da 2020 yılının Aydın tarımı için zor geçeceği öngörüsünde bulunduğunu ancak tüm karamsar tabloya rağmen tarımın geleceğinden ümitli olduklarını söyledi. Koronavirüs salgını nedeniyle sokağa çıkma yasağı ilan edildiğinde herkesin gıdaya hücum ettiğini belirten Kendirlioğlu, "İnsanlarımız salgın döneminde cep telefonu, araba ya da ziynet eşyasını değil gıdayı ön planda tuttu. Sonuç olarak bu gıdalar raflarda değil tarlada biz üreticiler tarafından yetiştiriliyor. Gıdanın rafa gelmesi de bir ürünün yetişmesini göz önüne aldığımızda takriben 1 senelik zaman dilimini kapsamaktadır. Dolayısıyla o raflar boş kaldığında 1 sene geçmesi gerekiyor. Gıdada sıkıntı yaşanmaması ve insanlığın devam edebilmesi için tarıma, gıdaya yani üreticiye ihtiyaç vardır. Bunu sağlayan biziz. Ülke anlamında düşündüğümüzde bizim mutlaka gıda ürünlerini kendimizin üretmesi gerekiyor.

İthal edebildiğimiz ürünlerin bulunduğu ülkelerden ileride paranla dahi ürün alamaz duruma geleceğiz. Artık Dünya'da 'Gıda Milliyetçiliği' diye bir kavram var.

Ülkeler de artık kendi halkını düşünüyor. Dolayısıyla ithalat da kesinlikle çözüm değildir. İthalat kısır bir döngüdür. İthal edersen mevcuttakini ucuzlatırsın, mevcut üretici zarar ettiği için ithal edilen o ürünü bir daha ekmez ve önümüzdeki yıl daha çok ithal edersen. Bu bakımdan desteklemelerin ne denli önemli olduğu da ortaya çıkıyor. Üreticinin desteklenmesi zaten aynı zamanda tüketicinin de desteklenmesidir" dedi.

ÜRETİCİLER ORGANİK TARIMDAN VAZGEÇİLMEK ÜZERE

Aydın'daki organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının Türkiye'de örnek teşkil ettiğini belirten Kendirlioğlu, "Bizim üretmekle ilgili hiçbir sıkıntımız yok. Biz Avrupa'daki ABD'deki çiftçiden çok daha kaliteli ürün üretmeye de muktediriz. Şu da var ki; Biz Dünya'da GDO'suz pamuk üreten tek ülkeyiz ancak bunun değerini de bilemiyoruz. Dolayısıyla tam manasıyla paraya çeviremiyoruz. Artık Dünya'da sağlıklı gıdaya ulaşabilmek de çok önemli. İyi tarım ve organik tarım uygulamaları da bu anlamda önem kazanıyor. Özellikle Aydın'da organik tarımda kayıtlı çiftçi bakımından 1. Sıradayız. Ancak ne yazık ki desteklemeler aşağıya çekildi ve 2 sene üst üste prim alan üreticinin 3. sene destekleme alamayacağı şeklinde garabet bir tebliğ yayınlandı. Aydınli üreticilerimiz ne yazık ki organik tarımdan vazgeçmek üzereler. Organik

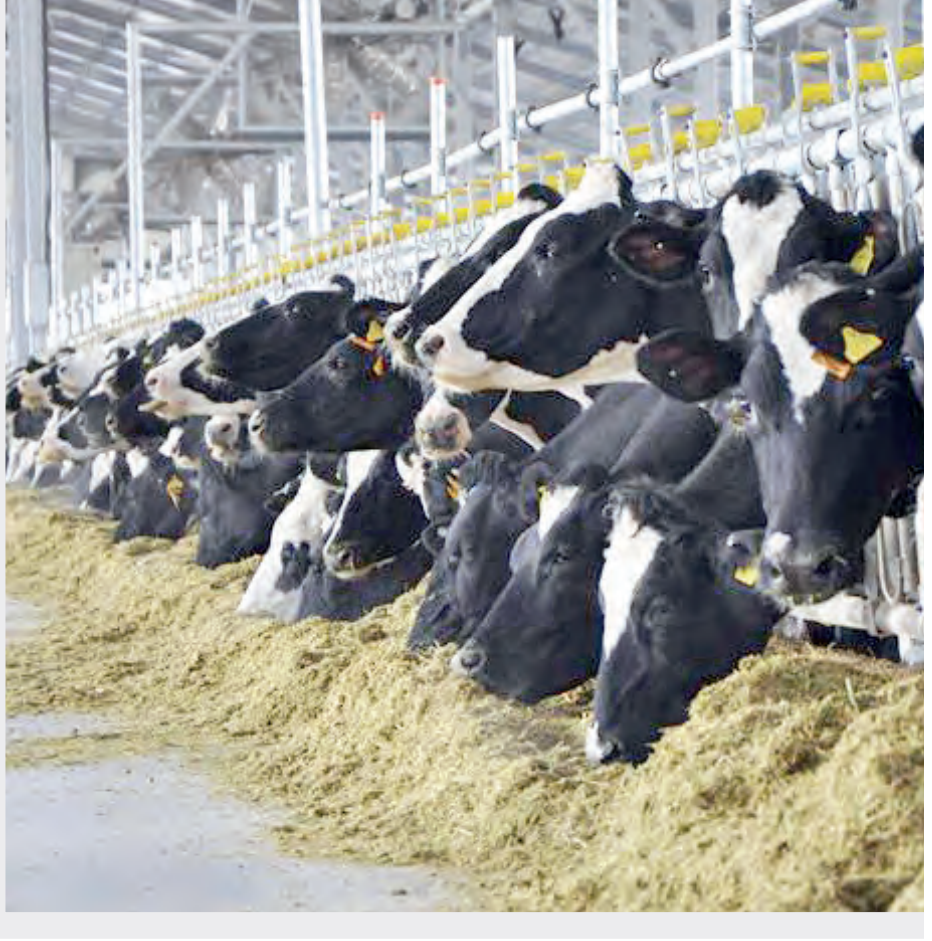
tarım, iyi tarım demek kontrollü tarım demektir. Dolayısıyla kaliteli ve sağlıklı ürün demektir. Bunların desteklenmesi gerekir. Özellikle dağ kesimlerinde kestane, incir ve zeytin ve yine ovada enginar ve kış sebzeleriyle meyvelerinin de organik tarım ve iyi tarımla yetişmesi de devletin desteklemesini icap ettiriyor. Daha önceki senelerdeki organik tarım destekleme uygulamaları yeniden hayata geçirilmelidir” diye konuştu.

Aydın'daki süt ve besi hayvancılığında da büyük sorunlar yaşandığını belirten Kendirlioğlu, “Daha önce 37-39 liraya varan karkas etin bugün 32 liraya düştüğünü ve maliyetlerin de son zamanlarda yüzde 30'lardan daha fazla arttığını hesaba katarsak, elde edilen gelirden de bir düşüş söz konusudur. Yaklaşık 1 senedir 2,3 liraya satılan süt fiyatı da ortada. Yem fiyatının 80 liradan 120 liraya geldiğini düşünürsek süt ve besi hayvancılığı da şu anda dip noktalarda bulunuyor.

Devletimiz küçük ve orta ölçekli aile işletmeleri desteklemelidir. Büyük işletmeler kar marjı düştüğünde üretimi terk ederler ama aile işletmeleri terk etmezler. Zarar da etse az da kar etse üretimden kopmazlar. Süt ve besi hayvancılığı yapan aile işletmeleri bu bakımdan desteklemeler konusunda ön planda tutulmalıdır. Hayvancılık çiftçiliğin en zor dallarından biridir. Binbir emek ve zahmetle hayvancılıkla uğraşan aile işletmeleri de hayvancılıktan vazgeçerse çok daha büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalırlar. Dışarıdan ithal hayvan getirmek zorunda kalırlar. İthalatın sonuçları bellidir ve asla bir çözüm değildir. Üretebiliyorsak ülkemizin içinde üreteceğiz ve küçük aile işletmelerinin de önünü açacağız. Yetkililer bu konuda da bir an önce gerekli düzenlemeleri hayata geçirmelidir” dedi.

FIYATLAR YERİNDE SAYARSA ZEYTİN DALINDA KALACAK

Pamuktaki 1 lira 10 kuruşa yükseltilecek prim desteklemelerinin üreticiyi memnun ettiğini incirde ve kestane de herhangi bir sorun

olmadığını söyleyen Kendirlioğlu, “Ancak süt primindeki 40 kuruş yeterli değil. Bu en az 3 lira olmalıdır. Bu maliyetleri ancak kurtarabilir. Zeytinde büyük sıkıntılar söz konusu. Halihazırda ürün yok. Bu sene ne yazık ki fiyat da yok, yerinde sayıyor. Ne yazık ki zeytinyağı tüketimi ülkemizde yeterli olmadığı için gerçek fiyatını bulamıyor. Bu sene zeytin yok yılını yaşarken fiyatın gerçek anlamda değerinde olmaması ve geçen seneki fiyatların aynı olması üreticimizi üzüyor. Öyle bir zaman gelecek ki fiyatlar böyle kalırsa zeytin dağda kalır. Üretici zorlu kış şartlarında zeytinini toplamaz ve bu büyük değer dalında kalmış olur. Bu noktada desteklemelerde ön plana çıkıyor. Dane zeytinde 15 kuruş olan destekleme 30 kuruşa, zeytinyağındaki 80 kuruşluk desteklemede 1,50 liraya çıkarılmalıdır. Yani her anlamda tarımsal desteklemelerin üreticiyi teşvik eden bir noktada başlı başına ele alınması şart. Bunu her fırsatta gerek bölge milletvekillerimize ve fırsat

buldukça gerek Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanımız ve gerekse de Tarım ve Orman Bakanımıza da birebir olarak aktarıyoruz. Umarım ilerleyen süreçte gerekli düzenlemeler esaslıca ele alınır” diye konuştu.

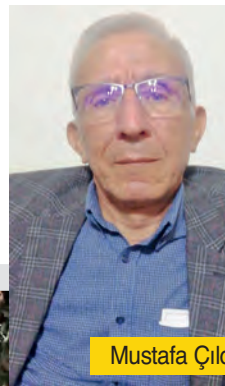
SAĞIMLIK HAYVANLAR KESİME GİDİYOR

2020 yılına ait pamuktan buğdaya kadar tüm tarımsal destekleme tebliğinin geç yayınlanmadığını söyleyen Efeler Ziraat Odası Meclis Başkanı ve üretici Mustafa Çıldır, “Normalde ekim aşamasında açıklanması gerekiyor ancak sezon bitmeye yakın henüz yeni açıklandı. Bununla birlikte pamukta

açıklanan 1 lira 10 kuruşluk destek ödemesinin de öne çekilmesi de gerekiyor.

Süt de bu 3 ay öne çekildi. Girdi maliyetleri de bir an önce aşağılara inmelidir. Eğer girdi maliyetleri bu seyrde devam ederse üreticilerimizin ilerleyen yıllarda işi çok zor. 2021'de girdiler artmaya devam ederse üreticilerimiz üretimden de vazgeçebilir. Hayvancılıkta süt yem paritesi de halihazırda birbirini tutmuyor. Süt hayvancılığında bir süredir

sağlıklı hayvanlar artık kesime gidiyor. Bu konuda da çok büyük artış var. Üreticilerimizden de bu yönde şikayetler geliyor. Bu ilerisi için büyük bir tehlikedir. Dişi hayvanın kesime gitmesi önlenmelidir. Mezbahanelerde denetimler sıklaştırılmalı ancak ekonomi iyi olsa zaten üretici neden ineğini kestirsin. Bu bakımdan sağlıklı hayvanların kesime gitmesi açıkçası içimizi parçalıyor. Buna bir dur denilmeli ve gerekli önlemler ivedilikle alınmalıdır” dedi.

Mustafa Çıldır

HABER:
Murat TAN
murat.tan_@hotmail.com

13

İsmet Barka

HAYVANCILIKTA SIKINTI BÜYÜK

AYDIN Efeler'e bağlı Baltaköy'de küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan İsmet Barka, küçükbaş hayvancılıktaki sorunlarla ilgili yaptığı açıklamada, "Artan yem fiyatları nedeniyle büyük sıkıntıdayız. Üreticilere 1 yaşını geçmiş dişi hayvanlarda hayvan başına sağlanan 25 liralık desteği yeterli bulmuyoruz. Özellikle yem desteğine büyük ihtiyaç var. Yem fiyatları sürekli artıyor. Yem fiyatları

artıkça yetiştirdiğimiz hayvandan bize yeterli kar marjı kalmıyor. Küçükbaş hayvan üreticileri birliği de bu konularda duyarlı olmalıdır. Büyükbaş da suni tohumlamayla ırkı değiştirebiliyorsun ama küçükbaş da bu iş çok masraflı. İrk nezdinde koç havuzu yapılmalı ve ırklara göre desteklemelerin de farklı olması gerekli. Bakanlığa bunu ilettik ama icraat noktasına bir türlü geçilemedi.

Büyükşehir Yasası'ndan önce meralar daha kontrollüydü. Meraların projelendirilmesi gerekiyor. Önceden köylerde muhtarlık vesilesiyle meralar daha düzenliydi. Meralar şu anda denetimsiz durumda. Bununla birlikte devletimiz kalitesiz koç üretilip üreticiye veriyor ve bu işe yaramıyor. Bu kaliteyi de düşürüyor. Bu konuda da çözüm bulunması şart" diye konuştu.

AYDIN DAĞLARININ BEREKETİ:

Kestane üretiminde Türkiye rekoltesinin yüzde 30'unu karşılayan Aydın, bu sektörden yılda ortalama 40 milyon TL gelir elde ediyor. Türkiye'nin en fazla kestane ağacı varlığına sahip ili olan Aydın'ın dağlarında yaklaşık 55 bin dekar alanda, 545 bin ağaçtan yılda 16 bin ton kestane alınıyor.

Bunun ortalama bin 200 tonu İsrail, İtalya, Almanya, Rusya ve İngiltere'ye ihraç ediliyor. Aydın'da yetiştirilen kestanenin büyük bir kısmı da Bursa iline kestane şekeri yapılması için gönderiliyor

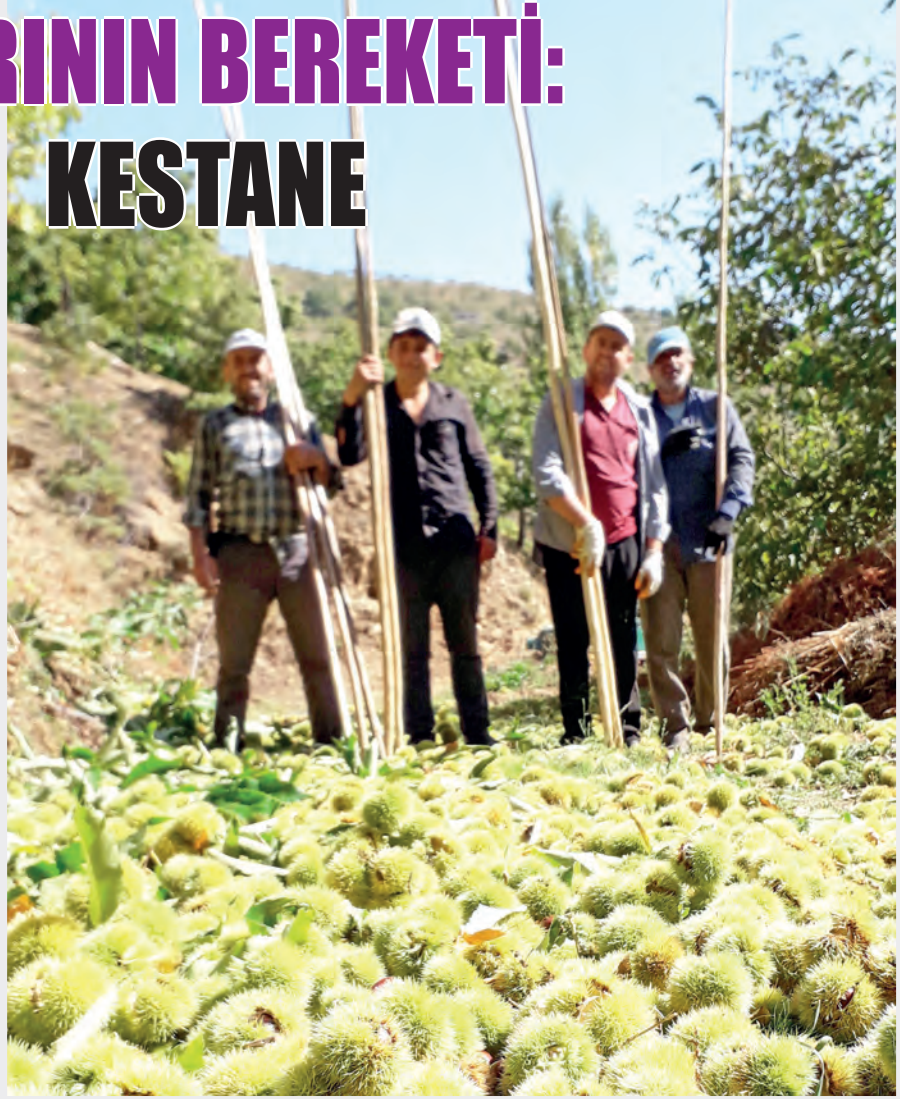
VERİMLİ Aydın dağlarının belli bir rakımdan sonrasının hakimi, Avrupa Birliği tescilli ürünü Aydın kestanesi... İşçisine risk, sahibine ekonomik katkı, tadana farklı bir lezzet veren kestane sofralarınıza ulaşana kadar çok meşakketli bir yolculuktan geçiyor...

Türkiye kestane ağacı varlığı ve üretimi bakımında lider durumda bulunan Aydın'da kestane hasadı yapıldı. Türkiye'deki toplam kestane üretiminin yüzde 27'sini karşılayan Aydın ve ilçelerinde kestane, hasadı ez zor bitkilerden birisi...

Hasat sezonu çok kısa süren kestane işinde en önemli sorunların başında bu işte çalışacak insanın bulunamaması geliyor. Tehlikesi dolayısıyla günlük yevmiye ücreti de gündelik işlerin 2-3 katına çıkıyor. Günlük 250-400 TL arasında çırpıcılara ücret ödenen kestanede toplayıcılara da 100-200 TL arasında yevmiye veriliyor.

Gün doğmadan mesaiye başlayan kestane işçileri, akşam karanlığı ile mesaiyi tamamlıyor. Ağaçların yüksek olması ve kestanenin dikenli kozalak içinde gizli olması işin zorluk derecesini katbe kat artırıyor.

Dalında olgunlaşan kestane kozaklarının yavaş yavaş açılmaya başlaması üzerine hasat çalışmaları başta Efeler, Köşk, Nazilli, Sultanhisar ve Çine ilçeleri olmak üzere il genelindeki kestane üretim bölgelerinde hemen hemen aynı anda büyük bir yoğunlukla gerçekleşiyor. Diğer ürünlere göre hasadı daha çabuk ve kısa bir dönemde gerçekleşen kestanede kalite ve rekolte kaybının

yaşanmaması seri ve dikkatli bir mücadele veriliyor. Köşk'ün Kıran Mahallesinde ikamet eden kestane üreticisi Ramazan Tosun, gençliğinde kendi elleriyle diktiği kestane ağaçlarına gözü gibi bakıyor.

Evlatları ve işçilerle birlikte Aydın dağlarının AB tescilli ürününü büyük bir hassasiyetle işleyen Ramazan amca, yağışların olmaması dolayısıyla geçmiş yıllara göre kalite konusunda sorunlu bir yıl yaşadıklarını söyledi. 80 yaşındaki Ramazan Tosun, bu meyvenin ayrı bir özelliğe sahip olmasından dolayı toplama işleminin geciktirilemeyeceğine işaret ediyor. Dalında olgunlaşan kestaneye kozaklarının yavaş yavaş açılmaya başladığı bilgisini veren Tosun, toplama işlemlerinin gecikmesi durumunda kestanelerin kozakların açılan kısımlarından yere düşmeye başlayacağını söyledi.

Yere düşen kestanelerin hemen toplanmaması durumunda güneş ışıklarına maruz kalarak kurtlanmaya başlayacağını belirten Tosun, "Bölgemizde 5 gün önce

başlayan toplama işlemleri yaklaşık 5 gün devam eder. Kestane üretiminde ülkede birinci sırada bulunan ilimizde üretilen yaklaşık 16 bin ton kestanenin tamamının bu kadar kısa bir sürede toplanması gerekiyor" dedi.

Kestaneleri, ağaçlardan sıyrılarak yardımcı ile çıkararak yere düşürdüklerini dile getiren Ramazan Tosun, toplanan meyvelerin bahçe içerisine daha önceden kazılan kuyulara doldurulduğunu belirtti. Kuyulara konulan kestanelerin üzerlerinin eğrelti otlarıyla örtüldüğünden söz eden Tosun, "Kestaneler bu kuyularda yaklaşık 2 ay süresince bekletiliyor. Yağan kar ve yağmurlar ağaçta tam olarak olgunluğa gelmemiş kestanelerin biraz daha gelişmesini ve kozakların çürüyerek kaybolması sağlanıyor.

Kestanelerin tam olgunluğa ulaşmasının ardından, Aralık ayı sonlarından itibaren kuyulardaki kestaneleri çıkarmaya başlayacağız. Kozak ve ot artıklarından ayrıştırılan kestaneleri çuvallara konularak tüccarlara teslim ediyoruz" diye konuştu.

HABER:
Kazım YÖRÜKCE
kyorukce@gmail.com

15

EMPATİ YAPAMIYORUZ

Bin 67 görme özürünün yaşadığı Aydın'da Altı Nokta Körler Derneği Şube Başkanı Bayram Özen, 'En büyük engel paylaşmamak ve empati yapamamaktır' diyor

AYDIN'da yaşayan bin 67 görme engelli bireyin temel sorunların çözümleri üzerine çalışan Aydın Altı Nokta Körler Derneği, kentte körler okulu açılmasını istiyor. Dernek Başkanı Bayram Özen, "Maalesef sanayi kenti olmamızdan kaynaklı istihdam oranlarında sıkıntılar yaşamaktayız. Örneğin istihdam edilebilen görme engelliler bile kendi aralarında ayrıştırılıyor. Bir iş insanı, görme engelli istihdam etmek istediğinde yüzde 40 raporu olan görme engellinin istihdam edilmesi onun için avantaj sağlamaktadır. Zira yüzde 40 demek tek gözü gören bir kişi demek tek gözü görenin istihdamı işverenin işletmesindeki engelli açığını bu vesileyle ortadan kaldırmış oluyor. Evet bu bizler açısından bir engelli arkadaşımızın istihdam edilmesi sevindirici bir durum olurken diğer taraftan da yüzde yetmiş yüzde seksen engelli raporu bulunan bir görme engelli arkadaşımızın da bundan kaynaklı istihdam edilemiyor olması üzüntü veriyor. Dolayısıyla istihdam edilmeyi bekleyen yüzlerce görme engelli arkadaşımız istihdam edilmeyi beklemeye devam ediyor" diyor.

AYDIN'A KÖRLER OKULU AÇILMALI

Özen, "Yine en önemli sorunlarımızdan biri olan eğitim, yüzlerce okul çağında olan görme engelli çocuğumuz Aydın'da Körler Okulu olmadığı için ya kaynaştırılmış eğitimde eğitim hayatına devam ediyor ya da İzmir'de veya Denizli'de bulunan Körler okullarına aileleri tarafından gönderiliyorlar. Oysaki Aydın'da bir Körler Okulu olmuş olsa çocuklar, hem ailelerine daha yakın yerde eğitim alır hem de aileleri ekonomik anlamda külfetten kurtarmış oluruz. Çocuklarımızı da yol çilesinden kurtarmış oluruz. Temennimiz bu güzel kentimizde Körler okulunun bir an evvel açılarak bu ıstıraba son verilmesi" diyerek görme engelli çocukların eğitimine dikkat çekti.

Görme engellilerin bağımsızlığını ve özgürlüğünü sembolize eden "Beyaz Baston"a

ihtiyaç duyulduğunu ve yardımseverlerden destek beklediklerini belirten Özen, "Bilindiği gibi Beyaz Baston Reçeteye yazılması halinde 22 Türk lirasını devlet karşılamakta fakat bir Görme engellilerin kullanabileceği Bir Beyaz Baston en az 150 TL ve bu şu demektir, 22 lirasını devlet karşılamaktadır geriye kalan 128 Türk lirasını görme engelli kendi cebinden karşılamak zorundadır. Oysaki görme engellinin gerek istihdamdan kaynaklı sıkıntısı gerekse de ekonomik bağımsızlığının olmaması nedeniyle bir çok görme engelli beyaz baston ihtiyacını bile karşılayamamaktadır. Bu dolayısıyla görme engellilerin Beyaz Bastonunun olmaması demek evde hapis kalması demektir. Bu konuda da Sivil Toplum

Örgütü olarak büyük görev ve misyon bize düşüyor ancak biz de bu ihtiyacının karşılanabilmesi için iş insanlarından, Kamu kurumlarından talep etmek durumunda kalıyoruz. Zira beyaz baston herhangi bir yere takılması veya herhangi birinin üzerine basması halinde çabuk kırılabilen bir şey. Temennimiz beyaz baston ücretinin tamamının devlet tarafından karşılanarak Aydın sokaklarında görme engellilerin özgürce dolaşabilmeleri" diye konuştu.

Altı Nokta Körler Derneği Aydın Şube Başkanı Bayram Özen, görme engelli vatandaşların sorunlarının sadece bunlarda sınırlı olmadığını söyledi. Özen, 'En büyük engel paylaşmamak ve empati yapamamaktır' diye konuşuyor.

AYDINLILARIN BİTMİYEN

ÇİLESİ: JES'LER

Batı Anadolu Türkiye'nin en verimli tarım arazileri ile aynı zamanda en fazla jeotermal kaynağa sahip bölgesi. Bu coğrafyada en yoğun jeotermal santral kurulan kent ise Aydın. Yılın dört mevsimi ürün alınan verimli topraklara sahip olan Aydın'da, çiftçiler ve çevreciler ellerinden kayıp giden toprağı korumak için yıllardır JES'lere karşı mücadele veriyor

TÜRKİYE jeolojik ve coğrafi konumu itibarıyla jeotermal kaynaklar açısından oldukça zengin. Çeşitli bölgelerde yaklaşık bin 500 adet jeotermal kaynak sahası bulunuyor. Bu jeotermal alanların yüzde 78'i Batı Anadolu'da, yüzde 9'u İç Anadolu'da, yüzde 7'si Marmara Bölgesi'nde, yüzde 5'i Doğu Anadolu'da ve yüzde 1'i diğer bölgelerde yer alıyor. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün (MTA) verilerine göre, kuyu içi sıcaklıkları 295 °C'ye kadar çıkan kaynaklarımız mevcut. Ülkemizde jeotermal enerji uygulamalarında ilk elektrik üretimi 1975 yılında MTA Genel Müdürlüğü tarafından kurulan ve 0.5 Mwe güce sahip Pamukkale Kızıldere Santrali ile başladı. 1990'lı yıllardan 2004 yılına kadar uygulanan politikalarla dolayı durma noktasına gelen jeotermal enerji arama çalışmaları 2005 yılından itibaren hız kazandı. 2004 sonu itibarı ile 3100 MWt olan kullanılabilir ısı kapasitesi, 2018 yılı Aralık sonu itibarı ile ilave 1900 MWt ısı enerjisi artışı ile 5000 MWt'e yükseldi. MTA tarafından 173 adet olan keşfedilmiş jeotermal saha sayısı da sondajlı aramalarla 10 adedi elektrik üretimine uygun olan yeni sahaların keşfiyle 239 sahaya çıkarıldı.

NEFES ALMAKTA ZORLANIYORUZ

Türkiye'nin en büyük jeotermal elektrik santrallerine (JES) sahip olan Aydın'da, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Temmuz 2020 tarihinde hazırladığı Türkiye'de Jeotermal Kaynakların Kümülatif Etki Değerlendirme Raporu taslağına göre 35 adet JES faal durumda. Enerjiatlası.com'un verilerine göre ise Aydın'da faal durumda 28 JES bulunuyor. Bu santrallere her yıl yenileri ekleniyor. JES'ler arttıkça toprak verimini kaybediyor, ağaçlar kuruyor. Çiftçiler ve çevreciler yıllardır bu tesislerin bölgedeki tarım arazilerine, yeraltı ve yerüstü suları ile insanlara zarar verdiğini söyleyerek kapatılmasını istiyor. Yetkililer ise JES'lerin ürettikleri elektrikle ülke ekonomisine büyük katkı sağladığını vurguluyor ve bu tesislerin çevreye zarar verdiğini iddia ediyor. Çevreciler ve Aydın halkı halen faal olan JES'leri ve yeni açılacak olan sahaları bir tehdit olarak görse de geçtiğimiz yıl VOA Türkçe'nin sorularını yanıtlayan AKP Aydın Milletvekili Metin Yavuz,

akredite edilmiş bir kurum tarafından JES'lerin doğaya ve insana zarar verdiğini, çevreyi kirlettiğini ortaya koyan bir bulgu olmadığını öne sürüyor. Yavuz, "Ben de Aydın'da yaşayan bir insanım. Çoluğum, çocuğum burada. Biz hiçbir zaman çoluğumuza, çocuğumuza sıkıntılı bir ortam, yok edilmiş bir çevre bırakmak istemeyiz. Burada bir kavram kargaşası var. Jeotermal gerek tarımda gerek enerjide gerek turizmde kullanılabilir çok güzel bir zenginlik. Burada 20 küsur tane JES var. Bu JES'lerin amacı enerji üretmek. Enerji üretirken de doğaya ve insana zarar vermeyecek şekilde; kanunun, kuralların gösterdiği çizgide bu üretimlerini yapmak mecburiyetindedir. Bunun iki kısmı var. Birincisi, JES'lerle ilgili bir kontrolsüzlük var ise gerekli şeyleri yapmamız gerekiyor. İkincisi söylemlerin dışında akredite edilmiş bir kurum tarafından, bir laboratuvar tarafından doğaya ve insana zarar verdiği, çevreyi kirlettiğiyle ilgili herhangi bir bulgu yok" diyor. Aydın Çevre ve Kültür Platformu (AYÇEP) Mehmet Vergili ise, JES'lerin verdiği zararı görmek için bir araştırmaya gerek olmadığını ifade ederek şunları söylüyor: "Biz, jeotermalin verdiği zararı yaşayarak gördük. Umurlu'daki evimin çevresinde de JES'ler var. Zaman zaman nefes almakta zorluk çekiyoruz. İncir ve zeytin ağaçları kurudu. Sebze sulamak için açılan artezyen suları bile şu anda sıcak çıkıyor. Önceden soğuk çıkıyordu bu sular. Çünkü 2-3 bin metre derinden çıkardıkları sıcak suları tekrar aynı derinliğe vermeleri gerekirken, maliyeti yüksek olduğu için bunu yapmıyorlar. 200-300 metre derinliğe bırakıyorlar. O sular da yeraltı sularımızı kirletiyor ve ısıtıyor. JES'lerden atmosfere salınan buharlar başta kansere yol açan radon gazı olmak üzere çok sayıda zehirli gaz ve ağır metal içeriyor. Artık araştırılacak bir şey kalmadı. Her şeyi gözümüzle görüyoruz. Ege Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Adnan Menderes Üniversitesi'nin JES'lerin zararlarını ortaya koyan raporları var." Türkiye'nin JES'e değil tarım ürünlerine ihtiyacı

olduğunu vurgulayan Vergili, "Yerleşim yerlerinin içinde kuyu kazıyorlar. Evlerin üstünden sıcak su borusu geçiriyorlar. Dünyanın hiçbir yerinde birinci sınıf tarım toprağında jeotermal tesis açılmasına izin verilmiyor. Türkiye'nin jeotermal enerjiye ihtiyacı yok. Kaldı ki Türkiye'de üretilen elektrik arz fazlası veriyor. Elektrik enerjisi depolanmadığı için torağa geri bırakılıyor. Türkiye'nin tarım ürünlerine ihtiyacı var" diyor. Jeotermal kuyularının depremleri de tetiklediğini ifade eden Vergili, şunları söylüyor: "Jeotermal santraller ve kuyular depremi tetikleyebilir. Jeotermal kuyular fay kırıklarının üzerine kazılıyor. Yerin altından çekilen su tekrar yer altına gönderiliyor. Yeri altı boşaldığından obruklar oluşması mümkün. Bu da depremleri artırır diyoruz."

Halil Çetinkaya

ŞİRKETLER İKNA ÇABASINDA

Öte yandan jeotermal enerji şirketleri santral kurmak istediği bölgelerde seracılık yapacağı, tarıma katkı sunacağı iddiasıyla köylüleri ikna etmeye çalışıyor. Jeotermal enerji şirketlerinin verdiği vaatlerin gerçeğe bağdaşmadığını ifade eden Germencik Çevre ve Doğa Derneği (GERÇED) Başkanı Halil Çetinkaya, "Yıllar önce bize anlatılan 'Temiz enerji seracılığa kullanılacak' gibi vaatlerle bizi kandırdılar. Burada sera kurmuş vatandaş jeotermalden faydalanamadığı için serasını kapatmış, atıl durumda duruyor. Jeotermal şirketler kimseye kişisel olarak fayda sağlamıyor. Kendileri uzun vadede şirket olarak seralar kurup topraksız tarım yapma yoluna gidiyorlar. Tekelleşme yoluna gidiyorlar. Vatandaşın toprakları ucuz alıp kendileri şirket olarak seracılık yapma yolundalar" diye konuştu. Ne ısıtmada ne seracılıkta Aydınlıların en ufak bir menfaati olduğunu belirten Çetinkaya, "Keza hastalıkla boğuşuyorlar. Yer altı sularımız kirleniyor, topraklarımız bitiyor. Topraklarımıza küresel sermayenin saldırısı var. Topraklarımızın el değiştirmesi yönünde çalışmaları var. Kesinlikle jeotermallere 'hayır' diyoruz. Bu tür söylemlere kimsenin inanmamasını istiyoruz. Geri dönüşü olmayan bir yolda çok kötü durumdayız" ifadelerini kullanıyor. Süreç içinde jeotermallerin verdiği zarara değinen GERÇED Yönetim Kurulu

Mehmet Vergili

HABER:

Sinan KESKİN

sinankeskin@hotmail.com

17

Üyesi Uzm. Dr. Metin Aydın ise şunları anlatıyor: "2018 yılında 2 bine yakın incir ve zeytin ağacı jeotermal santrallerden kaynaklı kurudu. Yapılan araştırmalar santrallerin akışkanı reenjekte etmemesinden kaynaklı kurumanın gerçekleştiği yönünde. Yine salınan yoğunlaşmayan gazlarla gerçekleşen asit yağmurlarının da zeytin ve incir ağaçlarına zarar verdiği biliniyor. Yani jeotermal santralin olduğu bölgede tarım yapmanız mümkün değil. 2010 yılında Ege Üniversitesi'nin bu bölgede yapmış olduğu çalışmada 78 bitkisel üründe jeotermale bağlı olarak, ağır metal, kimyasal, radyoaktif kirlilik olduğu ortaya çıktı." Jeotermallerin seracılığa kullanılacağı iddialarına karşı çıkan Aydın, "Tarım yapmak mümkün değil peki seracılık mümkün mü? Jeotermal şirketleri kaynaklarını çiftçilerle, köylülerle paylaşmadıkları için kesinlikle Aydın'da jeotermal kaynakların seracılığa kullanılması mümkün değil. Artı konut ısıtmasında da kullanılmıyor" diyor.

Metin Aydın

Tartışılan bir başka konu ise halen faaliyette olan JES'lerin ne ölçüde denetlendiği. AYÇEP Başkanı Vergili, mevcut JES'lerin başlangıçtan itibaren denetimsiz yapıldığını söylüyor. Vergili, "Örneğin zeytin ağaçlarına, yerleşim yerlerine yakın olmamaları gerekiyordu. Ama bunların hiçbirini gözetilmeden evlerin arasına, ağaçları sökerek zeytin ağaçlarının arasına maalesef jeotermal tesisleri kurdular. Hala ciddi bir şekilde denetlenmiyorlar. Buharları gökyüzüne salıyorlar. Akışkanları da en yakın sulama kanallarına ya da nehirlere bırakıyorlar. Onlar vasıtasıyla Menderes'e gidiyor. Menderes'te kocaman balıkların haşlanarak öldüklerini gözlerimizle gördük. Çürük yumurta kokusu, hidrojen sülfür kokusu her tarafta hissediliyor" ifadelerini kullanıyor.

ZEYTİN VE İNCİRE ZARAR VERİYOR

Vergili, JES'ler nedeniyle Aydın'da kanser vakalarının ve KOAH hastalığının da arttığını belirterek, şunları söylüyor: "Zeytinler bembeyaz çiçek açıyor ama olduğu gibi yere dökülüyor. Zeytin alamıyoruz. İncirlerimiz zaten mahvoldu. Olgunlaşan incir ağaçta ekşiyor ve yere düşüyor. İncirin kalitesi bozuldu. Aydın köylüsü bu toprakta yetiştirdiği ürünle geçimini sağlar. Bu insanlar o ürünleri yetiştiremedikleri zaman neyle geçinecekler?"

Aydın'ın Germencik ve Buharkent ilçeleri başta olmak üzere kentte, 30 yıldan bu yana jeotermal enerji santrallerinin (JES) doğaya ve insan sağlığına verdiği zararlarla ilgili yapılan çalışmalar, Germencik Çevre ve Doğa Derneği tarafından rapor haline getirildi. Germencik

Çevre ve Doğa Derneği'nin 30 üyesi, Germencik ve Buharkent başta olmak üzere birçok ilçede JES'lerin, tarım alanlarına, doğaya ve insan sağlığına verdiği zararlar üzerine üniversiteler, bakanlıklar ve sivil toplum kuruluşlarının 30 yıldan bu yana yaptığı çalışmaları bir araya getirdi.

Geçtiğimiz yıl hazırlanan rapor hakkında bilgi veren GERÇED'ten Uzm. Dr. Metin Aydın, Aydın'da son 30 yıldır jeotermal uygulamalar olduğuna dikkati çekerek, "Maalesef bu uygulamalardan en fazla zarar gören Büyük Menderes Havzası'nda incir, zeytin ağaçları ve pamuk tarlaları ve Gediz Havzası'nda ise üzüm bağları olmuştur.

Şimdiye kadar Çevre ve Doğa Derneği olarak jeotermal zararlarını her ortamda dile getirdik. Artık Aydın'da jeotermal santrallerin tarıma ve insan sağlığına zararının olmadığını söyleyecek bir tek kişi yoktur" diyor. Aydın, sözlerini şöyle sürdürüyor: "Dünyada ve Türkiye'de JES'lerin zararlarını ortaya koyan yüzlerce bilimsel çalışma ortada olmasına, bu konuda kongreler düzenlenmesine rağmen

Metin Yavuz

yetkililer hala JES'lerin zararlarını inkar ediyorlar. Sürekli şekilde -cek, -cak cümleler ile akredite edilmiş bağımsız şirketler tarafından JES'lerin etkilerinin araştırılacağı söylenmekte. Oysa Aydın'da 1975 yılından beri JES'lerden elektrik üretiliyor ama gelin görün ki aradan 45 yıl geçmesine, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde Jeotermal Enerji Araştırma ve Uygulama Merkezi olmasına rağmen bugüne kadar yapılmış tek bir araştırma yok. TBMM'de

JES'lerin zararlarının araştırılmasını talep eden önerilerin hiçbirini kabul edilmiyor. JES'ler yapılırken hiçbirinden ÇED istenmiyor. Bu işin çözümü için samimiyet ve şeffaflık gerekir. Ama bunların hiçbirisi Aydın'da yok. Olan ise gerçekleri inkar, JES zararlarını dile getirenleri hain olmakla suçlama."

AYÇEP: Sandık kuralım halka soralım

Aydın Çevre ve Kültür Platformu (AYÇEP), geçtiğimiz Temmuz ayında JES cenneti haline gelen Aydın'da referandum yapılmasını önerdi. AYÇEP, "Gelin jeotermallerle ilgili bir sandık koyalım, referandum yapalım. JES'leri halka soralım" çağrısını yaptı.

Germencik Çevre ve Doğa Derneği Başkanı Halil Çetinkaya

"Dünyada birinci sınıf tarım toprağında Aydın'dan başka jeotermal santrali kuran bir ülke var mı?" diye sorarak, "Bunun cevabını bir türlü bulamadım. Bildiğim kadıyla yoktur. Dünya ülkeleri, JES'leri tarım alanlarından, yerleşim yerlerinden uzakta 4'üncü sınıf tarım topraklarında yapıyor. Buradaki kaynaktan faydalanalım derken yeryüzündeki diğer zenginliklerimizin hesabı yapılmadan bu tür çalışmaların yapılması doğru değildir" ifadelerini kullanıyor.

JES'lerin hava emisyonları takip edilecek

Jeotermal kaynakların ülkemizdeki kullanımı gün geçtikçe artarak, özellikle Aydın, Denizli ve Manisa illeri başta olmak üzere Ege Bölgesi'nde yoğunluk oluşturuyor. Söz konusu tesisler yenilenebilir enerji kaynakları arasında yer alıyor ancak prosten kaynaklanan hidrojen sülfür (H2S) emisyonlarının oluşturduğu rahatsızlıklar nedeniyle özellikle kokuya neden oldukları yönünde Bakanlığa da çeşitli şikayetler yapıyor. Bu kapsamda, Bakanlık ilgili birimleri ve üniversite öğretim görevlilerinden oluşturulan çalışma grubu tarafından, söz konusu tesislerde gerçekleştirilen incelemeler ve denetimler neticesinde, jeotermal enerji üretim tesislerinden kaynaklanan hava kirliliğinin kontrol altına alınarak denetimlerinin ve takibinin daha etkin yürütülebilmesi amacı ile Bakanlık mevzuatında düzenlemeler yapıldı. Jeotermal enerji üretim tesislerinden kaynaklanan hava kirliliğinin kontrol altına alınarak denetimlerinin ve takibinin daha etkin yürütülebilmesi amacıyla yapılan düzenlemeler, Resmi Gazete'de yayımlandı. Düzenlemeye göre, tesislere emisyon sınır değeri getirilerek, tesislerin emisyonlarının çevre izni kapsamında değerlendirilmesine ve emisyonların sürekli ölçüm ile Bakanlıkça izlenebilmesine imkan sağlandı. Jeotermal enerji üretim tesislerinde H2S emisyonları için tesislerin üretim kapasitelerine göre sınır değerler ve H2S emisyon miktarına bağlı olarak sürekli emisyon ölçümü zorunluluğu getirildi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan ve Resmi Gazete'de yayımlanan "Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile de Kurulu gücü 5 megawatt ve üzerinde olan jeotermal enerji üretim tesisleri "çevre izni" kapsamına alındı.

AYDIN'IN JES PROFİLİ

Faal durumdaki JES'ler

S.No.	Santral Adı	Firma	Kurulu Güç
1	Efeler JES	Güriş Holding	115 MW
2	Pamukören JES	Çelikler Enerji	68 MW
3	Galip Hoca Germencik JES	Güriş Holding	47 MW
4	Maren JES	Kıpaş Holding	44 MW
5	Dora 3 JES	MB Holding	34 MW
6	Melih JES	Kıpaş Holding	33 MW
7	Pamukören 4 JES	Çelikler Enerji	32 MW
8	Efe 7 JES	Güriş Holding	25 MW
9	Mehmethan JES	Kıpaş Holding	25 MW
10	Ken 3 JES	Kıpaş Holding	25 MW
11	Deniz JES	Kıpaş Holding	24 MW
12	Kerem JES	Kıpaş Holding	24 MW
13	Ken Kıpaş JES	Kıpaş Holding	24 MW
14	Kubilay JES	Çevik Grup	24 MW
15	Efe 6 JES	Güriş Holding	23 MW
16	Pamukören 2 JES	Çelikler Enerji	23 MW
17	Pamukören 3 JES	Çelikler Enerji	23 MW
18	Sultanhisar 2 JES	Çelikler Enerji	23 MW
19	Kuyucak JES	Turcas Enerji	18 MW
20	Dora 4 JES	MB Holding	17 MW
21	3S Kale JES	3S Kale Enerji	17 MW
22	Sultanhisar JES	Çelikler Enerji	14 MW
23	Buharkent JES	Limgaz Elektrik	14 MW
24	Gümüşköy JES	BM Holding	13 MW
25	Karkey Umurlu JES	Karadeniz Enerji	12 MW
26	Umurlu 2 JES	Karadeniz Enerji	12 MW
27	Dora 2 JES	MB Holding	9.50 MW
28	Dora 1 JES	MB Holding	7.95 MW

Yapım aşamasındaki JES

S.No.	Santral Adı	Firma	Kurulu Güç
1	Efe 8 JES	Güriş Holding	50 MW

Ön lisans alan ve planlanan bazı JES'ler

1	Sarı Zeybek JES		54 MW
2	Efe 9 JES		36 MW
3	Pamukören 5 JES		32 MW
4	Kubilay 2 JES		24 MW
5	Nezihe Beren JES		20 MW
6	Emir JES		19 MW
7	Kuyucular JES		12 MW
8	Kiper 1 JES		10 MW

Bir jeotermal santralinin ölüm yolculuğu

Aydın Çevre Mücadelesi (AYÇEM) sosyal medya hesabından paylaştığı fotoğraflarla jeotermal enerji santrallerinin (JES) yarattığı çevre kirliliğinin Aydın'da sulara, tarıma, havaya ve canlı yaşamına verdiği zararı belgeledi.

İşte kare kare jeotermal akışkanların ölüm yolculuğu.

Yeraltından çıkan akışkanların yüzde 21'i havuza alınıyor

Germencik ilçesi otopan kenarında yer alan jeotermal santralde yer altından çıkarılan akışkanın bir kısmı (%21) reenjekte edilmeyerek ilk olarak Hıdırbeyli mezarlığı yakınında açılan bekleme havuzuna gönderiliyor.

Mezarlığın altından borularla dereye

Hıdırbeyli mezarlığı yakınında yer alan havuzda biriktirilen akışkanlar havuz kenarında yer alan pompalar ile yer altında döşenen borular ile Hıdırbeyli mezarlığı altında yer alan dereye bırakılmak üzere pompalanıyor.

Dereye boşaltım noktası

Havuzdan pompalanan akışkanlar Hıdırbeyli mezarlığı altında yer alan dereye bu noktadan bırakılıyor.

Balıklar ölüyor

Sonuç: Büyük Menderes Nehri Türkiye'nin en kirliliği 3'cü nehri haline geliyor ve her gün binlerce balık ölüyor.

HABER:
Günay PABUŞCU
gunaypabusc@gmail.com

19

KUYUCAK'TA JEOTERMAL İSTİLASI

KUYUCAK ilçesine bağlı Pamukören Mahallesi'nde evlerin yanı başında kurulan Jeotermal Enerji Santralleri (JES) hayatı ve tarımı olumsuz etkilemeye devam ediyor. Evlerin hemen yanı başında yer alan santraller, mahallelileri kötü koku, gürültü ve toza maruz bırakırken, çok sayıda ağaç yok oldu. 10 yıldır 2 kilometrekare alanda açılan JES kuyularının sayısı 100'e ulaşırken, bölgede kuyu açma çalışmaları devam ediyor. Doğanın ve insanın yaşam hakkının göz göre yok sayıldığı topraklarda, yetkililer sessizliğini koruyor. Toprağa ve havaya bırakılan zehirli akışkanlar ve gazlar nedeniyle bahçelerin ağaçlar mezarlığı haline geldiğini vurgulayan Ziya Topçu, "Burada iki şirket de zehirli suyu toprağa bırakmadıklarını iddia ediyorlar. 2 senedir mahkemede bunun mücadelesini veriyoruz. 4 sene

boyunca hiç reenjekte olmadan su çaya, buhar da havaya verildi. Sonunda 1000 dönüm üzerindeki ağaçlarımızın hepsi heba oldu" diye konuştu. Evlerin 5 metre yakınında yer alan kuyular olduğunu söyleyen Topçu, "Kuyuları zaman zaman canlandırmak için içleri zehir dolu 1000 litrelik mavi filtreleri kullanıyorlar. Hatta bundan 12 tane atılıyor.

Toplamda 12 bin litre zehir kuyuların içine atılıyor ve tazyikle kuyuların gözenekleri açılıyor. Zaten bu berbat kükürt kokusunun sebebi de hep bu içine atılan zehirden kaynaklanıyor. İnsanlarımız göz göre göre zehirleniyor" dedi.

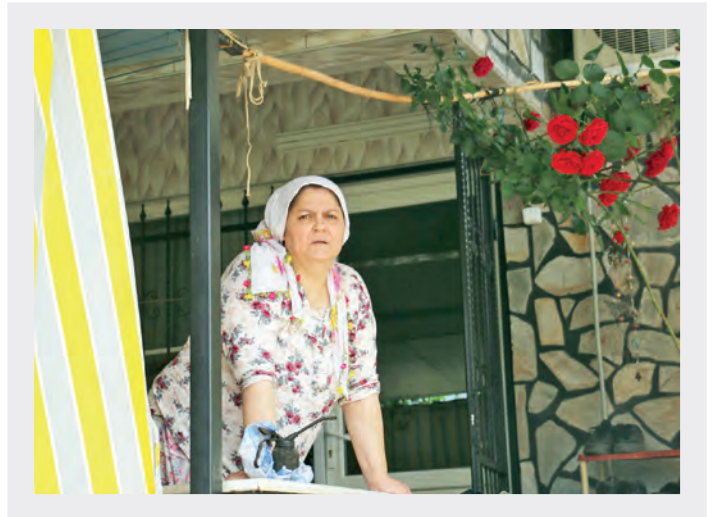
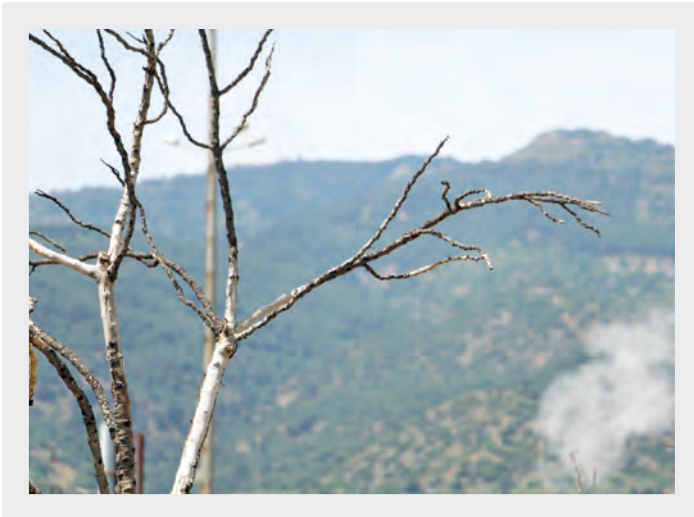
AĞAÇLAR YOK OLUYOR

Bu yıl zeytin ağaçlarının çiçeklerinin döküldüğünü ifade eden Ümmü Genç, "Jeotermal yüzünden güzelim ağaçlarımız

ne hale geldi. 4 sene önce yapraktan geçilmeyen ağaçlar artık çiçeklerini döküyor. Santrallerden çıkan zehirler nedeniyle zeytin ağaçlarından 3 senedir verim alamıyoruz" ifadelerini kullandı.

Her gün gürültüye ve kötü kokuya maruz bırakıldıklarını aktaran Ahmet-Fadime Gümüş çifti, "Gerçekten bıktık artık. Biz nereye gidelim. Kendi topraklarımıza geldiler, hayatı bize zehir ettiler. Evlerimiz çatladı, gece gündüz boğucu ses, pis koku, sağlığımızı mahvediyorlar. Ankara'yı 4 defa aradım ama dönüş yapan yok, sonuç alamıyoruz" diye konuştular.

Seçilmiş belediye başkanlarının da mevcut santralleri görmezden geldiğini belirten çoban Eşref Tunçar ise "Santrallerin yapıldığı sırada hiçbir belediye başkanı gelip 'ne oluyor burada' demedi. Kimse yanımızda durmadı" dedi.

AYDIN

KUŞADASI

GERMENCİK

İNCİRLİOVA

EFELE

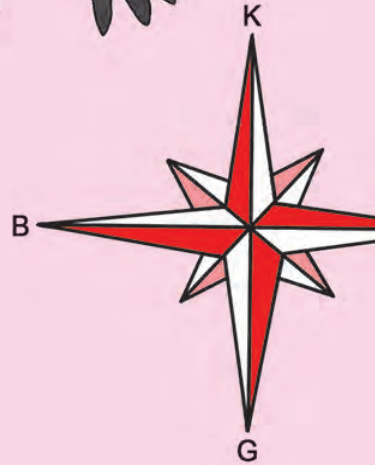
SÖKE

KOÇARLI

KARPUZLU

DİDİM

EGE DENİZİ

SANATIN VE TARİHİN BULUŞMA NOKTASI: AYDIN ARKEOLOJİ MÜZESİ...

Tarımdan ticarete bir çok özelliğiyle dikkat çeken Aydın, 2015 yılında Avrupa'da ikincilik ödülü alan müzesiyle de dikkat çekiyor. Bu muhteşem müzeye uğradığınızda kapısındaki şu dörtlükle karşılaşıyorsunuz...

*"Yaşadığın müddetçe
dertsiz tasasız ol
Hiçbir şeyin seni üzmesine
izin verme
Hayat çok kısa
Ve zaman her şeye gebedir."*

Bugüne bile uyarlandığında şaşırılmayacağınız bu sözcüklerin, Tralleis'li Seikilos'un sağlığında kendisi için yaptırdığı mezar taşına yazdırdığı ve daha sonra 6/8 lik nota ölçüleriyle ezgiye dönüştürülen yaklaşık 2000 yıllık dünyanın en eski yazılı şiiri olduğunu öğreniyorsunuz. Muhtemelen de şaşırıyorsunuz...

AVRUPA Konseyi bünyesindeki Avrupa Müze Forumu'nca (EMF) verilen 2015 Avrupa Yılın Müzesi Ödülü (EMYA) ikincisi Aydın Arkeoloji Müzesi 12 sezondur sürdürdüğü Perşembe konferansları ile bilim ışığının paylaşımına aracılık ediyor. Ege Bölgesi'nde bulunan müzeler arasında en büyük alana sahip olan müze Aydın ili içerisinde yer alan okullara müzeler ve Anadolu Tarihini çeşitli aktivitelerle çocuklarımıza aşıyor. Müze etkinlikleri kapsamında müzik dinletileri, tiyatro oyunları ve daha pek çok etkinliği ile marka değeri olma yolunda birçok müzeye örnek teşkil ediyor.

Müzenin kuruluş çalışmaları 80 yıl öncesine dayanıyor...

1940'lı yıllarda Aydın İli merkezi ve yakın çevresinden toplanan ve Halk evinde korunan bir grup eser, Aydın Müzesi'nin çekirdeğini oluşturur. 1951 yılına kadar Halkevi bünyesinde korunan eserler aynı yıl Halkevinin kapanması üzerine, önce Maliye Hazinesine, daha sonra ise Zafer İlkokuluna devredilir. Müzecilik çalışmaları Zafer İlkokulu bünyesinde devam ederken 1959 yılında Aydın Müzesi'nin

memurluk seviyesinde kurulumu sağlanır. Bundan tam 10 yıl sonra müdürlük statüsüne yükseltilerek hizmetlerine devam eder. Aynı zamanda da müze binasının inşa çalışmaları da başlamıştır. 1973 yılında Müze hizmet binasının teşhir-tanzim çalışmaları tamamlanarak, 23 Nisan Çocuk Bayramında ziyarete açılır ve 2012 yılına kadarda aynı binada hizmet verilir.

NİHAYET YENİ BİNASINDA

Arkeolojik ve etnografik eserlerden oluşan karma bir serginin yer aldığı Aydın Müzesi, zaman içerisinde bölgesinde devam eden bilimsel kazı ve araştırmaların yanı sıra satın alma hibe vb. yollarla sağlanan eserleri bünyesinde toplayarak eşsiz bir koleksiyona sahip olur.

Aydın Müzesi 40 yıllık yaşamında fiziki ömrünü büyük ölçüde tamamlamış teşhir salonları, depolar, bürolar ve servis üniteleri, çağdaş müzecilik anlayışı normlarına artık cevap veremez duruma gelmiştir. Eski hizmet binası 2000 yılında revize edilse de genişleme şansı bulunmadığından zorunlu olarak yeni bir

müze binası yapılmasına yönelik çalışma başlatılır.

Uzun sayılabilecek bir çalışmanın ardından nihayet 2012 yılında bugünkü binasına taşınır.

Aydın Arkeoloji Müzesi tek salondan oluşan teşhirinde, Müze sorumluluk alanı içerisinde, bilimsel kazı çalışmalarının yürütüldüğü, Tralleis, Magnesia, Alabanda, Nysa Arkaik Panionion, Kadıkalesi(Anaia) ve Tepecik höyüğündeki bulunan eserler antik kentlere ayrılan bölümlerde sergilenmektedir. Bunun yanında sorumluluk alanı içerisinde bulunan Alinda, Amyzon, Piginda, Harpasa, Mastaura, Akharaka, Pygale, Orthosia gibi antik kentlere ait eserler ile müze tarafından yapılan kurtarma kazılarında elde edilen eserlere de yer verilmiştir. Bahçe teşhirinde ise müze sorumluluk alanında bulunan antik kentlerden gelen taşınmaz kültür varlıklarından örnekler sergileniyor.

Seikilos'un mezar steli, bugün evinden çok uzaklarda, Danimarka'da Kopenhag National müzesinden ait olduğu topraklara döneceği günü bekliyor.

HABER:

Özlem BALCI
ozlembalci66@gmail.com

23

PAN HEYKELİ

MADDESİ: Mermer
BULUNTU YERİ: Atça
Yağdere Köyü
Beyaz mermerden
yapılmıştır. Kollar sağ bacak
ve kasık hizasından itibaren
sol bacak kırıktır. Baş
yapıştırılarak onarılmıştır.
Sağ bacak ve sol kolun uç
kısmı yapıştırılarak
onarılmıştır. Kuyruk kırıktır.

HİTİT HEYKELCİĞİ

CİNSİ: Bronz
BULUNTU YERİ: KADIKALESİ/ANAİA
Aydın İli, Kuşadası İlçesinde yürütülen
Kadikalesi (Anaia) 2002 yılı kazıları sırasında N4
açmasında, 3 ve 4 numaralı burçları bağlayan
beden duvarının dışında bulunmuştur. Ana sur
bedenine dayanmış, tek sıralı bir taş duvarın
kenarında ele geçen heykelcik korunan kısmıyla
7,8 cm. yüksekliğindedir.
Madeni plastik bir eser için yumuşak
sayılabilecek vücut hareketine sahip
heykelcikte, sol ayağı öne doğru adım atar
pozisyondaki bir erkek figürü canlandırmaktadır.

ÖNCELİK KADINLARIN

Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu kalkınma politikalarında kadınlara öncelik verdiklerini kaydetti. Gerekçesini ise şöyle açıkladı: "Çünkü biliyoruz ki; kadın kalkınırsa, toplum kalkınır..."

Hizmetlerinin temel noktasını toprağa üretime ve üreticiye verdikleri değer olarak açıklayan Başkan Özlem Çerçioğlu yarattıkları modellerin sonuçlarını almaya başladıklarını söylüyor...

TÜRKİYE'nin Topuklu Efesi olarak bilinen, ortaya koyduğu projelerle adından söz ettiren, ilk günlerde 'başaramaz' diyenlere 'hodri meydan' dercesine çalışan Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu, öncelikle tarım ve üreticiye verdikleri değer öneminde değişiyor.

Örneğin; üreticilerin tarlalarında kalan ürünleri satın alınıp halka ücretsiz dağıtılıyor. Üreticiden alınan hayvanlar belediye şirketi olan Halk Ege Et mağazalarında uygun fiyattan Aydın ve İzmir'de satışa sunuluyor.

İncirliova'daki Aydın Çiftçi Merkezi'nde sakız ağacı, kuşkonmaz, aromatik bitkiler gibi alternatif tarım ürünlerinin üretimleri yapılıyor. Bu ürünlerin tohumları isteyen üreticilere ücretsiz verilirken, eğitimler aralıksız sürdürülüyor.

Başkanın en büyük arzusu ise pandemi nedeniyle sorun yaşayan turizm sektörünün bir an önce canlanması. Ancak Aydın'da sadece yaz turizmüne bağlı kalınsın istemiyor. Alternatif turizm için kollar sıvanmış. Bu amaçla kurulan köy pazarları ciddi ilgi görürken, belediyenin katkılarıyla turizme kazandırılan Arapapıştı Kanyonu yeni bir cazibe merkezi olmaya başladı.

Her haliyle heyecanla, istekle görevini devam ettirdiğini hissettiren Özlem Çerçioğlu, sorularımızı yanıtladı.

■ Bir kadın başkan olarak Aydın'da kadının yeri, kadına şiddet ve kadın hakları konusunda neler söylersiniz?

Öncelikle, bir kadın büyükşehir belediye başkanı olmanın çok ötesinde bir insan olarak her türlü şiddetin karşısında

olduğumu belirtmem gerekir.

Diyebilirim ki Aydın, isminin de hakkını vererek, kadına kıymet verme noktasında ön sıralarda gelir. Bunu vatandaşlarımızın aralarından kadın bir büyükşehir belediye başkanı çıkarmalarından da anlayabiliriz. Aydınlıların bu teveccühünü de göz önünde bulundurarak biz de Aydın Büyükşehir Belediyesi olarak özellikle kalkınma politikamızda kadınlara öncelik veriyoruz. Çünkü biliyoruz ki; kadın kalkınırsa, toplum kalkınır. Günümüzde şiddeti besleyen unsurların başında ekonomik sıkıntılar geliyor. Kadının ekonomik özgürlüğünü elde etmesi onu hayata karşı daha güçlü kılar.

Fakat kadının güçlü kılınmasının yanı sıra toplumdaki herkesin eşit haklara sahip birer birey olarak görülmesi sadece yerel yönetimler eliyle değil toplumsal olarak da bir düşünce dönüşümüyle mümkün. Bu noktada kadınıyla-erkeğiyle hepimize büyük görevler düştüğü kanaatindeyim. Kadının yararına olacak her türlü kararın yanında olduğumuzu söylemeliyim. Örneğin İstanbul Sözleşmesi'nin tam anlamıyla tavizsiz uygulanması gerektiğini düşünüyorum.

NÜFUS ARTTI

■ Birçok ilde mülteci ve göç olgusu sorunları yaşanıyor. Kentinizde durum nedir?

Aydın, verimli toprakları olan, Türkiye'de turizmin öncüsü bir ilimiz. Ekonomik nedenlerle, özellikle işgücü anlamında, uzun yıllardır göç alıyoruz. Artık nüfusumuz 1 milyon barajını da aştı.

RÖPORTAJ:

Sadık UÇAR

sdkucar@yahoo.com

25

Her ne kadar içinde bulunduğumuz günlerde gündemin arka planında kalmış olsa da, Suriye'deki savaşın bir yansıması olarak Aydın, özellikle Suriyeli mültecileri barındıran illerden biri. Sınır boyundaki illerimiz kadar olmasa da Aydın'da da mülteciler var.

Bu iki durumu sorundan ziyade sindirilmesi, anlayış gösterilmesi gereken sosyolojik birer olgu olarak ele alıyoruz. Sonuçta kendisinin ve sevdiklerinin canının, karnının doymasının derdine düşen herkes bu güvenceyi sağlayabilecek yerlere gidecektir. En büyük temennimiz kaosun bir an önce bitmesi ve Suriyeli kardeşlerimizin memleketlerinin yeniden inşasında rol almaları.

■ **Pandeminin olumsuz etkilediği sektörlerin başında turizm geliyor. Aydın'ın yüksek turizm potansiyeli salgından nasıl etkilendi?**

Bilindiği üzere pandemi süreci her sektöre darbe vurdu. Sadece Aydın değil ülke olarak baktığımızda yüksek döviz girdisi sağlayan bu sektörün durma noktasına gelmesi beraberinde birçok sektörü de etkiledi. Yaz aylarında Rusya'dan gelen turistler olsa da turizmcilerimiz bu yılı yerli turistlerle geçirdi.

Son dönemde aşı çalışmalarının verdiği iç açıcı duruma bakarsak, önümüzdeki yıldan itibaren turizmde yüksek potansiyeli kademeli olarak yeniden yakalayacağımızı düşünüyorum.

TURİZM DARBE ALDI

■ **Bu duruma bağlı olarak kentin ekonomisi konusundaki görüşünüzü merak ediyorum.**

İfade etmeye çalıştığım gibi turizm birçok sektörü besleyen bir ana sektör. Turizm döviz girdisi sağlamanın yanı sıra dönemsel de olsa işgücüne katılımı sağlar. Aydın'ın ekonomisinin önemli bir bölümü turizme bağlı ve binlerce insan bu sektörden ekmek kazanıyor. Pandemi süreci maalesef ki bu sektörü vurdu.

Yurtdışından gelen misafirlerimizin masasına konan zeytini üreten amcamız da, oteldeki havluyu üreten tekstilcimiz de bu süreçten etkilendi.

Aydın Büyükşehir Belediyesi olarak turizmin çeşitlendirilmesi taraftarıyız. Güneş-deniz-kum turizminin ve antik kentlerimizin yanına eklediğimiz alternatif turizm rotalarını da geliştiriyoruz. Özellikle alternatif turizme yönelik açtığımız köy pazarlarımızda, turizme kazandırdığımız Arapapıştı Kanyonu'nda bu potansiyeli gördük.

Şimdi de Kuşadası'nın Kırazlı Mahallesi'yle ilgili bir projemizi hayata geçireceğiz. Pandemi sonrasında turizm

sektörünün yaralarının sarılması için de var gücümüzle çalışacağız.

■ Aydın genç bir nüfusa sahip. Gençlik için hamleniz var mı?

Pandemi koşullarını bir kenara bıraktığımızda, Aydın'ın tüm ilçelerine yayılmış kültür merkezlerimiz, konservatuvarımız, dershanelerimiz gençlerimizin hizmetinde. Spor yaparak sağlıklı birer birey olarak yetişmelerini sağlamak için spor merkezlerimiz onların emrinde.

Özellikle genç kızlarımıza örnek olmaları için de Aydın Büyükşehir Belediyespor Kadın Voleybol takımımızı kurduk. "Aydın'ın Sultanları" Aydınımızı başarıyla temsil ediyor.

ÜRETİCİMİZİ KİMSEYE MUHTAÇ ETMEYİZ

Bir yandan da tarım kenti olan Aydın'da üreticilere destek oluyorsunuz..

Sosyal belediyeçilik anlayışımızla yeri geldiğinde doğrudan alımlarla, yeri geldiğinde desteklemelerle üreticilerimizin her zaman yanlarındayız. Aydın Büyükşehir Belediyesi, üreticinin tarlasında kalmış her ürünün alıcısıdır. Biz üreticilerimizi şimdiye kadar namerde muhtaç etmedik, bundan sonra da etmeyiz. Aydın Büyükşehir Belediyesi tüm Türkiye'de birçok belediye ve kurum tarafından örnek alınan projeleri hayata geçirdi ve bu projeleri devam ettiriyoruz. Örneğin; geçmişten bugüne patates, portakal, nar, erik, çilek, bamya üreticilerimizin tarlalarında kalan ürünlerini ederinde satın alıp Aydınlı vatandaşlarımıza dağıttık.

Yine, Halk Ege Et'le üreticimizin canlı hayvanlarını araçlar olmadan ederinde satın alıp elde ettiğimiz eti de Aydınlı ve İzmirli vatandaşlarımızla buluşturuyoruz. Araçların kazanacak olduğu parayı

üreticilerimiz kazanıyor.

Benzer birçok projemiz de şu anda halen faal şekilde sürüyor.

■ Türkiye'de basın ciddi sorunları var. Aydın'da ise yerel basın oldukça aktif. Düşüncelerinizi merak ediyorum.

Bizce basında çokseslilik esas. Basının asli görevi olan denetleme görevini

etki altında kalmadan, özgürce yerine getirmesi bizce temel ilkedir. Basının özgürlüğü halkın doğru haber almasının teminatıdır. Toplumumuzun tek tip bireyden oluşmasını istemediğimiz gibi basınımızın da tekseslilikten uzak tutulması gerektiği düşüncesindeyiz. Yani baskıyı sadece matbaada görmek istiyoruz.

SAKIZ AĞACINDAN, KUŞKONMAZA

İNCİRLİOVA'daki Aydın Çiftçi Merkezimizde getirisini yüksek sakız ağacı, kuşkonmaz, aromatik bitkiler gibi alternatif tarım ürünlerini ürettiklerini söyleyen

Çerçioğlu, "Bu ürünleri isteyen üreticilerimize ücretsiz vereceğiz. Bu ürünlerin tarımını yapmak isteyen üreticilerimize de eğitimler vereceğiz" diyor.

RÖPORTAJ:

Gizem ADMAN

gizemadman@gmail.com

27

ÜNLÜ TİYATRO SANATÇISI TUĞÇE KARABAYIR: AYDINLI SANATSEVERLERİN ÇOĞUNLUĞU KADIN

Son dönemde yıldızı parlayan, kısa sürede gençlerin sevgisini kazanan, Komedi Türkiye yarışma birincisi Tuğçe Karabayır ile kadınların sorunları üzerine çok özel bir röportaj gerçekleştirdik

AYDIN'a yeni bir proje için gelen ve çekimlerine devam edilen interaktif sahne gösterisi sonrasında oyuncu Tuğçe Karabayır ile Aydın kadınlarının sorunları üzerine konuştuk. Karabayır, Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin ve halkının sanata ve tiyatroya verdiği değeri sık sık vurgulayarak teşekkürlerini ilettiler. Halkın tiyatroya olan ilgisinden mutlu olduğunu belirtirken, seyirciler arasında kadınların çoğunlukta olmasının dikkat çekici ve memnuniyet verici olduğunu dile getirdi. Röportajımızda T. Karabayır, Atatürk'ün kadınlarımıza verdiği değer ve haklar konusunda çarpıcı açıklamalarda bulundu. Ünlü oyuncu, "Büyük Atamız da sanata ve sanataçıya verdiği değeri, açtığı opera, bale ve konservatuarlarla göstermiştir. Büyük Kurtarıcımız " Hepiniz, mebus olabilirsiniz, vekil olabilirsiniz hatta reisicumhur olabilirsiniz, fakat sanatkar olamazsınız." diyerek biz sanatçıları yüceltmıştır. Ben de bugün bu sahnedeysen, bunu Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e borçluyum" dedi.

■ Tuğçe Karabayır kimdir? Kısaca sizi tanıyalım.

31 yaşında Bursa doğumlu, aslen Erzurumlu bir oyuncuyum. Aslında okul öncesi öğretmenliği okudum ama hep oyuncu olmak istedim. Amatör tiyatrolarda başladım. "Komedi Türkiye Yarışması" nda birinci olduktan sonra BKM kapısı açıldı. BKM'de ilk çalışmam 3g show, ardından Güldür güldür show'da çalıştım.

■ Bir kadın olarak çalışma hayatınızda ne gibi zorluklarla karşılaşyorsunuz?

Bizler gece çalışmak durumunda olan insanlarız. Evimizin kapısına kadar bırakılmak durumunda oluyoruz. Özellikle büyük şehirlerde insanların tavırları, bakışları farklı oluyor. Kadının sahne alması da bazı kesimlerde garip karşılanıyor hala. Zor bir şey başarıyoruz aslında kadın olarak. Ben artık bir şeylerin değiştiğini görmek ve inanmak istiyorum.

■ Sizce kadının çalışma hayatındaki yeri nedir?

Kadının çalışma hayatı diye sınırlandırılması bana garip geliyor. Problemin temelinde bir sıkıntı olduğunu düşünüyorum.

Çünkü biz kadınların her alanda çalışabileceğini düşünüyorum. Kadın ve erkek diye ayırmamayı öğrendik bence. Kadınların dünyaya bakış açısı daha estetik, daha soft ve fresh geliyor bana. O yüzden kadınların erkeklerden bir tık üstün olduğunu düşünüyorum.

■ Kadının medeni hali, çalışma hayatını etkileyen nedenler arasında mı?

Bence olmamalı. Gerçekten kadın ve erkeğin eşit olması gerektiğini düşünüyorum. Kadın anne olmak istiyorsa işe alınmaması bana göre çok yanlış. Ben gerçekten hümanist bir insanım. Ben kadın ve erkeğe aynı gözle baktığım için, sohbet ederken de kadın ve erkek diye ayırmıyorum.

■ Kadına şiddet konusunda ne demek istersiniz. Sizce çözümü nedir?

En büyük sorunun psikolojik bir problem olduğunu düşünüyorum. Altında yatan temel sebeplerin de yetiştirilme tarzı olduğunu ve eğitimle çözülebileceğini düşünüyorum.

Eğitim, başka çözümü yok. İstedığınız kadar ceza verin. Caydırıcı yasalarla, idam hariç, idama kesinlikle karşıyım, önü alınabilir. Köküne inip, kesin çözümün çinse yine söylüyorum eğitim şart.

■ Kadın olduğunuz için yaşadığınız en büyük problem nedir?

Ailem mesleğimi yapmama izin vermedi asla. Tamamen karşılar. Kilolu bir kadının ben. Kilolu olmam ailemi mutlu etti. Daha az göze gelip, daha az tercih edileceğim için mutlular. Kadının sanatta yeri olmadığını düşünüyorlar. Tamamen kadın olduğum için mesleğimi yapmama izin vermediler. Erkek olsaydım daha rahat olabilirdim. Ama ben direndim. Şimdi onlar da fikirlerini değiştirdiler.

■ Atatürk'ün Türk kadınına verdiği değer ve sağladığı haklar konusunda ne düşünüyorsunuz?

Ah Atam! Ah Atam! Diyorum. Baş tacımız. O olmasaymış ne olurmuşuz bilmiyorum. Minnettarım, çok saygı duyuyorum. Kadına bu kadar değer veren, onlar için yasalar çıkaran bir önderin şu an kemikleri sızlıyordur diye düşünüyorum. Bizler akılsız varlıklar değiliz. Erkeklerden hiçbir ekşimiz yok.

■ Aydınli kadınlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Aydınli kadınlar çok modern. Halkın tiyatroya olan ilgisinden çok mutluyuz. Özellikle kadın tiyatroseverlerin çok sayıda olması dikkat çekici. Bu durum beni ayrıca mutlu ediyor. Aydın Büyükşehir Belediye Başkanının da başarılı ve sanatsever bir kadın olmasından büyük gurur duyuyorum. Aydın'da oyuncu olmak çok keyifli.

VİRÜS VURDU AMA YİNE DE UMUTLUYUZ

Tüm dünyayı kasıp kavuran korona virüsten belki de en çok turizm sektörü etkilendi. Aydın'da birçok tesis kapılarını açamadı, çalışanlar işsiz kaldı. Sektör temsilcileri tüm bu olumsuzluklara rağmen süreç bittiğinde en hızlı turizm sektörünün toparlanacağını dile getiriyor

M. Eda Yurtcan

KORONA virüs salgınıyla büyük sorunlar yaşanan turizm sektöründe her şeye rağmen elde edilen sezon sonu verileri turizmcilere umut verdi. Turizmciler Kuşadası dahil Aydın il ve ilçelerine 2020 sezonunda bir milyon 500 bin turist geldiğini açıkladı.

Özellikle Kuşadası ve Didim Belarus, Rusya ve İngiltere gibi seyahat izni veren ülkelerden gelen turistlerin yanı sıra daha çok yerli misafirleri açtı.

Pandemi öncesine kadar Aydın için turizm hareketliliğinin memnun edici olduğunu söyleyen Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Aydın Bölge Kurulu Başkanı M. Eda Yurtcan geçtiğimiz sezonu değerlendirdi. Yurtcan, "Aydın ekonomisi tarım ve turizme dayalı. Özellikle Kuşadası ve Didim ilçelerinin tek geçim kaynağı turizm. Sektörümüz pandemiden dolayı çok büyük yara aldı. Buna rağmen bölgemizdeki seyahat acenteleri ve otellerin bir kısmı kendilerini çok hızlı toparlayıp, Haziran ayında her türlü sıkıntıyı ve yokluğu göğüsleyerek tesislerini açtı. Haziran ayı boş geçmesine rağmen Temmuz-Ağustos ve Eylül aylarındaki hareketlenme minik de olsa mali akış sağladı" dedi. Turizm sektörü için verilen

desteklerin yeterli olmadığını belirten Yurtcan, "Sezonluk iş dalı olan turizmde 2020 yılı maalesef yok sayılabilir. Bir sonraki yılın garantisi yok. Önümüzdeki

sezonun 2021 yılının Nisan ayında başlayacak olması turizmciler için çok uzun bir süre iş yapamama anlamına geliyor. Özellikle başka ekonomik istihdamı olmayan bölgeler için farklı destekler çikmalı" ifadesini kullandı.

OTELLERİMİZ GÜVENLİ

Kuşadası Otelciler ve Yatırımcılar Derneği (KODER) Başkanı Tacettin Özden de, turizmin pandemiden en çok etkilenen

Tacettin Özden

sektör olduğunu dile getirdi. Özden, "Aydın'daki otellerin birçoğu açılmadı. Açılan oteller de Haziran, Temmuz'da hizmet vermeye başladı. Didim ve Kuşadası'nda kışın az sayıda otel açık kalacak" dedi. Pandemi döneminde tesisleri güvenli hale getirmek

için canla başla çalıştıklarını vurgulayan Özden şöyle konuştu: "Bakanlığımız ve STK'lar olarak 'Güvenli Turizm' sertifika programını hızlı ve başarılı bir şekilde devreye aldık. Dünyada örnek bir uygulama oldu. Ülkemize gelen herkes, otellerin aldığı bu sertifika kriterlerine göre yapılan uygulamaları takdire etti. Yabancı misafirlerimiz Türkiye'den güvenli ve mutlu bir şekilde ayrıldı. Yerli misafirler de üzerlerindeki otellere yönelik korkuyu attı.

ADA'YA GELEN BİR DAHA GERİ DÖNMEDİ

KUŞADASI, korona virüs salgınının hızla yayıldığı büyükşehirlerden ilçeye gelen yazlıkların ikinci adresi oldu. İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa'dan yaz

tatillerini geçirmek için Kuşadası'na gelen yerli turistlerin birçoğu dönmeyip, ilçeye yerleşti. İlçenin 117 bin olan nüfusu 424 bine kadar çıkarak 35 ili geçti.

HABER:
ERKAN EYİGÜNGÖR
erkaniyigungor@gmail.com

29

Ahmet Çalım

Ozan Sayın

Bu uygulama tanıtım için yapılabilecek en iyi çalışmaydı. Ayrıca bizim hali hazırda yıllardır HACCP ve Health & Safety konusunda ciddi çalışmalarımız ve alt yapımız var. Bu altyapının üzerine bu hijyen belgesi de eklenmiş oldu.”

“2021 yılında Kovid-19’dan kaynaklanabilecek sorunlardan bağımsız olarak düşündüğümüzde, bölgemizin yeniden canlı ve yoğun bir turizm sezonu geçireceğini düşünüyoruz” diyen Özden şöyle devam etti: “Bu yıl Kovid-19’un ne olduğu ile ilgili belirsizliklere ve onlarca soru işaretlerine rağmen, oteller açıldı ve açılan oteller özellikle Ağustos-Eylül aylarında iyi bir sezon geçirdi. Artık Covid-19’un ne olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla Kovid-19 olsa bile yine önümüzdeki sene bu seneden çok daha iyi bir sezon bekliyoruz. Sektörümüze inanmamız ve güvenmemiz lazım. Çalışanlarımıza sahip çıkmalıyız. Bu süreç bitecek, bittiğinde de en hızlı toparlanacak sektör, turizm olacak. Didim Turizm Demeği Başkanı Mustafa Şentürk ise, “Pandemiden etkilenen en önemli sektörlerden biri turizm. 32 yıldır turizm sektörü içerisindeyim, böyle bir süreç daha önce yaşamadım. Şu an kazancımız personel maaşlarını anca karşılıyor. Bu sezon tüm turizm sektörü zarar etmiş durumda” dedi.

Gemiler gelmedi esnaf kan ağladı

ÖZELLİKLE eylül ve ekim aylarında gemi turizminin en verimli dönemlerini yaşayan Kuşadası esnafının, salgının ardından gemi seferlerinin birer birer iptal edilmesiyle zor günler geçirdiğini belirten Kuşadası Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı Ahmet Çalım, “Üzerimizde kara bulutlar geziyor. Önce pandemi, sonra da deprem. Gemilerin gelmemesi esnafımız için büyük bir kayıp. En son Mart ayında kruvaziyer gemisi gelmişti. O gemide bir vaka tespit edilmişti. Daha sonra bir esnafımız virüs yüzünden vefat etti. Samos Adası’ndan gelen turistler de kesilince işlerimiz bitme noktasına geldi. Tabii işlerimiz bu kadar kötüyken kira gider, vergiler ve stopaj belimizi büyüyor. Umut ediyoruz ki pandemi bir an önce son bulur. Biz de özlediğimiz günlere geri döneriz” dedi.

Rehberler bu dönemi eğitimlerle geçirdi

PANDEMi sürecinde birçok meslektaşının işsiz kaldığını söyleyen Aydın Rehberler Odası Başkanı Ozan Sayın ise, “Bu süreçte kendimizi çevrimiçi eğitimlere adadık. Ayrıca birliğimiz olan TUREB pandemi ortaya çıkınca çevrimiçi pandemi eğitimini yayınladı ve bunları bütün rehberleri izlemesini istedi. Çünkü bunlar rehberlerin sicillerine işlenecekti ve bu videoyu izlemeyen rehberler ne yazık ki tura çıkamayacaktı. Bunların hepsi tamamlandı” dedi. Pandemi döneminde rehberler için kredi imkanı sağlandığını belirten Sayın, “Ancak Kasım ayında kredilerin ödemeleri başladı. İş yapamayan rehberlerin bu ödemeleri yapması çok zor” diye konuştu.

NAZILLİ'DEN BÜYÜK ŞEHİRLERE ÇOK FAZLA BEYİN GÖÇÜ OLUYOR

Aydın'ın Nazilli ilçesinde yaşayan gençlerin önemli kısmı üniversite mezuniyeti ardından, büyük şehirlerde iş arayışına giriyor. ODTÜ, Hacettepe, Yeditepe ve Akdeniz Üniversitesi'nde eğitim alan Arda Taşagiren, Ecem Girgin, Mustafa Çetin ve Kadir Çetin isimli öğrenciler, Nazilli'de kariyer planı yapmayı tercih etmezken, sadece ilçelerde değil merkezde yaşayan gençlerin gözü de 3 büyükşehirde...

GELECEK PLANLARIM İÇİN YETERLİ BİR YERLEŞİM YERİ DEĞİL

KADİR ÇETİN (Akdeniz Üniversitesi)

Antalya Akdeniz Üniversitesi'nde Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümünde eğitim alan Kadir Çetin, (20) profesyonel bir aşçı olmak istediğini ancak Nazilli'nin gelecek planları için yeterli bir yerleşim yeri olmadığını aktardı. Çetin, "Profesyonel bir mutfakta, profesyonel bir aşçı olmak istiyorum. Açıkçası dünya mutfaklarına açılmak istiyorum. Hem yurtiçi hem de yurtdışında mesleğimi icra etmek istiyorum. Nazilli gelecek planlarım için yeterli bir yerleşim yeri değil" ifadelerini kullandı.

Memleketinin ülke çapında öne çıkan bir mutfak kültürü olduğunu ancak bu

kültürün geleneksellikten öteye gitmediğini söyleyen Çetin, "Nazilli, turistik açıdan gelişmiş bir yer değil. Mutfak anlamında yerel kaldığını ve dışa kapalı bir yemek kültürüne sahip olduğunu düşünüyorum. Elbette bizim de ülke çapında öne çıkan lezzetlerimiz var.

Fakat bu kültür geleneksellikten öteye gidemiyor" diye konuştu. Nazilli'de gençlerin hak ettiği maaş alamadığını söyleyen Çetin, "Ciddi bir iş sıkıntısı yaşıyorum. Aynı zamanda gençlerin hak ettiği maaş aldığını da düşünmüyorum. Biz gençler adeta karın tokluğuna çalışmak zorunda kalıyoruz" dedi.

İLÇELER, GELİŞEN ÇAĞA AYAK UYDURAMIYOR

Ecem Girgin (Hacettepe Üniversitesi)

Hacettepe Üniversitesi Mütercim Tercümanlık bölümü öğrencisi Ecem Girgin (20) Nazilli'nin çağa ayak uyduramadığını ve bu nedenle İstanbul ve Ankara gibi şehirlerde kariyer planı yaptığını ifade etti.

Girgin, "Mezun olunca sözlü çevirmenlik yapmak istiyorum. Mesleğim özel sektörde kariyer imkanları sunuyor ve Nazilli bana bu ortamı yaratmakta sınıfta kalıyor. Yetersiz kariyer faaliyetleri, özellikle çevirmenlik mesleğine Nazilli gibi küçük yerlerde ihtiyaç

olmaması beni Ankara veya İstanbul gibi şehirlerde kariyer kurmaya zorluyor. Ayrıca bu gittikçe daha da sosyalleşen çağa Nazilli'nin ayak uyduramaması başka bir sorun. Nazilli gibi küçük yerlerde maaşların düşük olması da cabası. Büyük şehrin sunduğu imkanlarla karşılaştırıldığında Nazilli birçok konuda yetersiz kalıyor. Yetersiz sosyal faaliyetler, maalesef yetersiz ekonomik statü özellikle benim mesleğimde işgücü açığı olmaması benim için başlıca etkenler" şeklinde konuştu.

HABER:
Egehan ERKÜN
Egehanerkun09@gmail.com

31

DOĞDUĞUMUZ YERDE DOYAMIYORUZ

ARDA Taşagiren (ODTÜ)

kariyer planıyla ilgili bilgi veren orta doğu teknik üniversitesi (odtü) uluslararası ilişkiler bölümü öğrencisi arda taşagiren, (20) yelpazesi geniş bir bölümde eğitim aldığını fakat nazilli'nin kendisi için yeterli şartlara sahip olmadığını vurguladı.

Taşagiren, "Bölümüm, diplomatlık, akademisyenlik gibi mesleklerin yanı sıra özel sektörde de kariyer imkanı sunuyor. Elimden geldiği kadar tecrübe edinip, kendime en uygun kariyeri planlamaya çaba gösteriyorum. Şu anlık uluslararası bir şirkette çalışmayı

düşünüyorum ancak kendimi yeniden keşfedip farklı bir kariyer yolu da çizebilirim" dedi.

Nazilli'de sosyal ve ekonomik koşulların yetersiz olduğunu ifade eden Taşagiren, "Nazilli'de sanayi sektöründe yalnızca birkaç büyük şirket sayabiliriz. Yerel bilinirliğe sahip meyve ve sebze ihracatı yapan işletmelerden başka çalışma alanları yok. İstanbul şu anda Türkiye'de özel sektörün merkezi konumunda. Bu da gençler için daha fazla fırsat yaratıyor. Ayrıca daha fazla sosyal imkanlar vaat ediyor" ifadelerini kullandı.

ÖZEL SEKTÖRDE MAAŞLAR DÜŞÜK

Mustafa Çetin (Yeditepe Üniversitesi)

yeditepe üniversitesi türk dili ve edebiyatı ikinci sınıf öğrencisi mustafa çetin (20) ise üniversitelerde akademisyen olarak görev almayı istediğini belirtti. İkinci planının MEB'de öğretmenlik yapmak olduğunu da ifade eden Çetin, "Nazilli, alanımda iş imkanı sağlamıyor. Özel sektörde öğretmenlik maaşları oldukça düşük. Kültür sanat etkinlikleri de maalesef yetersiz. Bu konu minimum düzeyde. Sanatla uğraşan insanlar, Nazilli'de yeteri kadar beslenemiyor. Ben de bu sebeplerden ötürü planımı İstanbul'da yaptım" diye konuştu.

DOKUZ ASIR ÖNCESİNE DAYANAN
DEDE MESLEĞİ BUGÜN BİR İLÇENİN GEÇİM KAYNAĞI

TOPRAĞA SANAT KATAN 50 AİLE

Aydın Karacasu'da
çömlek üreten eli
aileden birinin temsilcisi
olan Süleyman Sertkaya:
İşimiz çileli ama burada
yapılabilecek en iyi iş
seramikçilik

AYDIN'ın Karacasu ilçesinde yörenin çok özel toprağı kullanılarak küçük atölyelerde tamamen el emeğıyle üretilen Karacasu çömleğı ve seramikleri, Nevşehir çömleğı olarak Türkiye ve dünya pazarlarına satılıyor. Karacasulu seramikçi Süleyman Sertkaya, "Tarihi 8 asır öncesine dayanan atölyelerde çok zor koşullarda üretim yapıyoruz. Bize kimse sahip çıkmadığı için ürünlerimiz Nevşehir'den Eskişehir seramiğı olarak Türkiye ve dünya pazarlarına gönderiliyor" dedi.

Pazarlama sorunları yaşadıklarını ve atölyelerin bu yüzden zor durumda olduğunu belirten Sertkaya, "Seramik yapımında kullanılan dünyanın en kaliteli toprağı Karacasu'da. İlçemizde 8 asırdır toprak işleniyor ve seramik ürünleri yapılıyor. Şu anda Karacasu'da 50 aile 32 toprak işleme atölyesinde üretimi sürdürüyor. Ama ürünlerimiz başka isimlerle pazarlanıyor. Seramik üreticilerinin daha iyi tanıtılması gerek" diye konuştu.

GENÇLERİN ELİ YATKIN

Seramikçiliğın bölgenin en önemli mesleğı olduğunu ve ilçede yetişen her çocuğın demir, çamur ve hamura yatkın olduğunu belirten Karacasu'nun en eski seramik üreticilerinden Süleyman Sertkaya şunları söyledi:

HABER:
Engin YAVUZ
enginyavuz10@outlook.com

33

“Karacasu derinin, demirin, çamurun ve hamurun hayat bulduğu bir ilçedir. Karacasu’da 11’inci asırdan bu yana Türkler tarafından deri, demir, hamur ve çamur işlemeciliği yapılıyor ve bu meslek de halkın en önemli geçim kaynakları arasında yer almıştır. Bugün Türkiye’nin neresine giderseniz gidin hamur işleyip pide yapan ustaların çoğunluğu da Karacasuludur. Türkiye’nin en önemli seramik işlemeciliği de yine ilçemizde yapılır” dedi.

ÇOK EMEK İSTEYEN İŞ

Yaklaşık 50 yıldan bu yana atölyesinde seramik üretimini sürdürdüğünü belirten Sertkaya, “Basit gibi görünse de seramik üretimi zor bir iştir, emek ister. 5-6 dakikada hazırlanan bir çömlek benim elimden çıktıktan sonra yandaki bölümde çömlek yaptığımız toprağın kaymak tabakası ile cilalanıyor. Ardından 700 derecelik fırında kademeli olarak ısı artırılarak 8 saat boyunca pişiriliyor.

Ben burada ürettiğim çömleği ilçemizden gelip geçenlere 10 liradan satıyorum. Ama İzmir’de bu çömleğin aynısını 30 liradan aşağıya alamazsınız” diye konuştu.

Karacasu’da ustalar tarafından yapılan seramik işlemlerini bilimsel anlamda

gençlere öğretebilmek için üniversitelerin meslek yüksek okullarında bölümler açıldığını belirten Sertkaya, “İlçemizde yetişen gençlerin yarısı çamura hayat verip istediği şekle sokarak yaşamının bir parçası haline getirmeyi becerir. Her geçen gün doğallığa daha fazla ihtiyaç duyduğumuz günümüzde Karacasu’nun en önemli kültürleri arasında yer alan seramik işlemeciliğini de gençlerimize en ince ayrıntısına kadar öğretiyoruz. Hedefimiz bu kültürümüzü hem gelecek kuşaklara

aktarmak hem de ihtiyaç halinde gençlerimizin bu meslekte de ekmeğe yemesini sağlamak” dedi.

Testi, küp, kupalı bardak, gelin bardağı, vazo, saksı, şekerlik ve çömlek gibi günlük kullanıma yönelik ürünlerin yapıldığı Karacasu’da en çok ilgiyi çömlekler görüyor. Yapılan ürünler, yine aynı yörelin toprağından elde edilen yağlı toprakla cilalanıyor. Tamamen elle şekillendirilen toprak seramikler, odunlarla ısıtılan doğal fırınlarda yüksek ısıda pişiriliyor.

ÇÖMLEKLER NASIL ÜRETİLİYOR?

ESKİDEN çömlekler akarsu yataklarından alınan toprağın veya killi toprağın üstündeki özlü çamur süzülerek, içindeki çakıl taş parçaları alındıktan sonra taşla veya tahta tokmakla dövülerek yapılırdı. Killi toprağa sadece biraz su katılır, süzölmüş balçıklı toprak kalıplara dökölerek sıkıştırılır veya ortası oyularak çeşitli biçimlere sokulurdu. Günümüzde ise çömlek yapılırken kil bol su içinde ıslatılarak sıvılaştırılıp süzölür. Süzölen bu sulu çamur belirli bir kıvama gelinceye kadar kurutulduktan sonra elle işlenerek biçimlendirilir. Günümüz çömlekçiliğinde önemli bir yeri olan “çömlekçi çarkı”, yaklaşık olarak M.Ö. 3 bin yılları civarında bulundu ve çömlekçiliğin çok büyük bir gelişim süreci içine girmesine neden oldu. Son yıllarda üreticiler çömlekleri açık ateş yerine bu iş için özel olarak yapılmış çömlek fırınlarını kullanarak pişiriyor.

HABER:

Oğuzhan BOYSAN
oguzhanboysan@gmail.com

35

KUŞLARIN UĞRAMADAN GEÇMEDİĞİ TILSIMLI ADANIN KALESİ GÜVERCİNADA

Aydın denildiğinde Kuşadası, bu tatil cennetinin ismi söylendiğinde ise ilk Güvercinada Kalesi akla gelir. Sadece Cenevizliler'den kalma bu kaleyi görmek için bile adaya gelmeye değer...

TÜRKİYE'de her kentin kendine has bir simgesi var. Örneğin 'incir' denince akla ilk Aydın gelir. 'Pamukkale' denince Denizli, 'Saat Kulesi' denince İzmir, 'kebab' denince Adana, 'petrol' denince Batman. Bu simgeler kimliklerini; kimi zaman o kentin tarımsal faaliyetleri, kimi zaman doğal güzellikleri, kimi zaman tarihi geçmişi, kimi zaman madenleri, kimi zaman da yemeklerinden alır. Her kentin marka değeri olan bu simgelerin ülke ekonomisine sağladığı katkı ve istihdamın boyutları üniversitelerde pek çok defa tez ve doktora konusu olmuştur. Türkiye'de turizmin başladığı ilk yer olan Kuşadası'nın simgesi ise 'Güvercinada Kalesi'dir. Tarihi Ceneviz kalesi, Osmanlı Devleti'nin 17'inci yüz yılda yaşamış en önemli seyyahlarından biri olan Evliya Çelebi'nin "Kuşların uğramadan geçmediği tılsımlı bir ada" diye tanımladığı Küçükada'nın üzerinde bütün ihtişamıyla yükselir.

BİR CENEVİZ KALESİ

Kuşadası'nda gün batımı manzarasının en güzel izlendiği yerlerden biri olduğu için kartpostalları süsler Güvercinada Kalesi. Kuşadalıların anılarında özel bir yere sahiptir. Tarihi dokusu ve seyir noktalarının çokluğu nedeniyle her yıl yaklaşık 100 bin yerli ve yabancı turisti ağırlayan Güvercinada kalesi, bu yönüyle ilçe ekonomisine önemli bir katkı sunan tarihi yapıların başında gelir.

Kuşadası'nın, bugün Yılancı Burnu olarak bilinen mevkiinde 'Neopolis' ismi ile Efes'e bağlı olarak 9. yüzyılın ilk yarısında İyonlar tarafından kurulduğu sanılmaktadır. Bilimsel araştırmalara göre; Bizans döneminde Scala

Nouva (Yeni İskele) adıyla anılan liman kentine 13. yüzyılın sonlarında Cenevizliler gelir. Şehrin denizden gelebilecek saldırılara karşı savunmasız olduğunu gören bu denizci halk, yerleşimin olduğu Küçükada'nın etrafını surlarla çevirir. Böylece tarihi kalenin temelleri atılır.

Çizme formundaki yarımada temelleri 11. yüzyılda atılan bu kolonici devlet, o döneme göre sahip olduğu ileri donanma teknolojisi sayesinde Venedikliler ile birlikte 14. yüzyıla kadar Akdeniz'den Karadeniz'e kadar olan bütün sulardaki deniz ticaret yollarını hakimiyeti altına alır. Böylece Güvercinada Kalesi Karadeniz'de Sinop, Amasra, Yoros, Akdeniz'de ise Foça ve Çandarlı kaleleriyle birlikte Cenevizliler'in armadalarından biri haline gelir. Kuşadası, 1390 yılında Osmanlı hakimiyetine girer. Ancak 1402'de Timur'un Anadolu'yu kasıp kavuran o seferiyle kent Moğollara geçer. 1413 yılına gelindiğinde Çelebi Mehmet, Kuşadası'nı tekrar Osmanlı topraklarına katar. Kuşadası, kaza merkezi olarak bağlandığı Siğla livası'nın Anadolu eyaletinin sancakları arasında yer almasıyla 1534 yılında kurulan ve Kapudan Paşa Eyaleti de denen Cezayir-i Bahr-i Sefid Eyaleti'ne bağlanır. Bu eyaletin ilk beylerbeyi Hızır Hayrettin Paşa olarak da bilinen Barbaros Hayrettin Paşa olur. Bugün Güvercinada'nın merkezinde yer alan iç kale, Barbaros Hayrettin Paşa tarafından yaptırılır. Ada'nın etrafındaki sur duvarları ise 1826'da Mora isyanı sırasında Kuşadası Muhafızı ve Kaymakamı İlyas Ağa tarafından inşa ettirilir. İç kale ise sağlamlaştırılır. Surların yapımında kullanılan taşlar Yılancı Burnu'ndan getirilir.

UNESCO DÜNYA MİRASI GEÇİCİ LİSTESİNE GİRDİ

GÜVERCİNADA'nın iç kalesi ve surları 2013 yılında Kuşadası Belediyesi tarafından restore edildi. 2016 yılında çevre düzenlemesi tamamlanan Güvercinada kalesi yeniden ziyarete açıldı. Kuşadası'na gelen yerli ve yabancı turistlerin uğrak noktası haline gelen tarihi kale, bu yıl 'Ceneviz Ticaret Yolu'nda Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri' dosyası kapsamında yapılan başvurunun Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca UNESCO'ya sunulmasının ardından yapılan değerlendirme neticesinde Dünya Mirası Geçici Listesi'ne girmeye hak kazandı.

KİTABESİNDE YAZILI OLANLAR

Kuşadası Muhafızı ve Kaymakamı İlyas Ağa tarafından inşa ettirilen dış sur duvarlarında yer alan kalenin kitabesinde ise şunlar yazmaktadır: "Allaha hamd olsun, bu kalenin inşası tamam oldu. Taşları Yılancı'dan geldi ve bu kalede kullanıldı. Burası kimsenin bilmediği boş bir toprak iken sultan kalesi oldu. Onun yaptırın şerefli Hızır dostu İlyas Ağa'dır. O her işinde gani rahman olan Allah'a güvenip boyun eğmiştir. Allah onun yaptığı hayırlı işleri ve soyunu ölümsüz kılsın ve her iki dünyada selamet içinde olsun.

Cennete girmesinde (bu işler) onun delili olsun ve yüce amacına erişsin."

“KENDİ KENDİNE YETEN KENT”

OLMA YOLUNDA ADABAHÇE

Koronavirüs salgını ile birlikte yeniden gündeme gelen ‘gıda’ sorununa yerel düzeyde çözüm bulmak amacıyla Kuşadası’nın verimli topraklarında yeşeren Adabahçe projesi ‘kendi kendine yeten kent’ olma yolunda önemli bir adım olarak dikkat çekiyor.

2019 yılına veda ederken 2020 yılının insanlık için çok ilginç planlarının ve şaşırtıcı sürprizlerinin olduğunu elbette bilmiyorduk. Ne var ki öğrenmemiz çok da vakit almadı. Bırakın ülkeler ya da şehirlerarası seyahat etmeyi, evden dışarıya adım dahi atılamayacağı, ev dışında kalan tüm alanlarda maske takılacağı ve insanlara belirli bir mesafeden fazla yaklaşamayacağı senaryosu pek çok kişi için olsa olsa acemi ve yeteneksiz bir senaristin elinden çıkma distopik bir bilim kurgu filmine ait olabilirdi. Oysa durum hiç de öyle değil.

Çin’in Vuhan kentinde ‘ansızın’ ortaya çıkan MERS ve SARS familyasından COVID 19 virüsü tüm dünyanın elini kısa süre içerisinde bağladı.

DÜNYADA HER 9 KİŞİDEN BİRİ AÇLIK YAŞIYOR

Aralarında Dünya Gıda Örgütü ve Avrupa Birliği’nin de bulunduğu 16 uluslararası kurumun iş birliğiyle yıllık olarak hazırlanan Global Report on Food Crises başlıklı, COVID-19 pandemisi öncesinde yayınlanan son raporda 2019 yılında 55 ülkede 135 milyon insanın açlık koşullarında yaşadığı belirtiliyordu.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü’nün (FAO) 2019 yılı verilerine göre dünyada 820 milyon insan yani her 9 kişiden biri açlık çekiyordu. Üstüne yaşanan pandemi nedeniyle gıda tedarikinde oluşan aksamlar sadece dar gelirli insanları değil, tüm gelir gruplarını açlık tehlikesi ile karşı karşıya bıraktı.

MİKRO VE MAKRO ÖLÇEKTE BAHÇELER

Bu tehlikenin önüne geçmek amacıyla ‘ev içi’ üretimde bir artış yaşanmaya başlandı. FAO tarafından Orta ve Güney Amerika ile Afrika ülkelerinde yaygınlaştırılmaya çalışılan mikro bahçecilik faaliyetleri dünya genelinde giderek popüler bir hale geldi. İnsanlar evlerinin balkonlarında, teraslarında, çatılarında saksılar, atık kaplar, eski otomobil lastikleri ve konteynerler içerisinde çeşitli sebzeler yetiştirmeye başladı. Tüm dünyada sivil toplum örgütleri ve yerel

yönetimler tarafından bu ve benzeri yöntemlerle olası bir açlık tehlikesine karşı mikro ve makro bahçe projelerini yaşama geçirmek üzere adımlar atıldı.

Bu projelerden birisi de Kuşadası’nda “Adabahçe” adıyla vücut buldu. Ev içi üretimin artış gösterdiği pandemi döneminde bir kent içi üretim örneği olarak tanımlanabilecek Adabahçe projesi, Kuşadası Belediyesi tarafından tarımsal üretimi geliştirmek ve sağlıklı gıdaya aracısız ulaşmasını sağlamak amacıyla ‘Toprağa Sarıl, Üretime Katıl’ sloganıyla ilk etapta 4 dönümlük belediye arazisi üzerinde yaşama geçirildi.

Böylece yarım yüzyılı aşan bir süredir turizm kenti kimliği ile ön plana çıkan Kuşadası, sahip olduğu bereketli topraklarının, su kaynaklarının ve ikliminin sağladığı avantajdan yararlanarak ‘kendi kendine yeten kent’ olma yolunda önemli bir adım attı. Adabahçe projesi ile bir yandan yerli fide ve tohumlar aracılığıyla yerel ürünlerin yetiştirilmesi sağlanırken bir yandan da kent halkının taze, sağlıklı ve

HABER:

Serap GÜZELCAN
serapguzelcan@gmail.com

37

ekonomik gıda ürünlerine kolaylıkla ulaşması sağlandı.

Proje kapsamında Haziran ayında binlerce yerli domates, biber ve patlıcan fideleri toprakla buluşturuldu. İkinci etapta ise arazinin 3 dönümlük bir bölümüne yerli salatalık, acur, dolmalık biber, acı-tatlı kıl biber, salkım domates, kavun, karpuz ve kabak fidesi dikilerek börülce, acur, karpuz, dilimli kavun, mısır ve balkabağı tohumları ekildi. Ağustos ayının ortasında Adabağçe ilk mahsüllerini verdi. Patlıcan hasadının devam ettiği bahçeden Eylül ayı sonu itibarıyla toplam 2 bin 100 ton mahsul toplandı. Kış sezonu için 13 bin adet yerli pırasa, kereviz, lahana, karnabahar, brokoli fidesinin dikildiği Adabağçe'ye ayrıca binlerce ispanak, turp, havuç, pancar, bakla, bezelye ve soğan tohumu ekildi.

ADABAĞÇE'DEN ADAMARKET'E

Kuşadası'nda Adabağçe projesinin bir diğer ayağı olan "AdaMarket Ekspres" ismini taşıyan araç da hizmet vermeye başladı. Hem Adabağçe'den elde edilen hem de yerel üreticiler tarafından yerli fide ve tohumlarla üretilen sebze ve meyvelerin yanı sıra evlerde üretilen tarhana, erişte, reçel gibi temel gıda maddelerinin halka direkt ulaşmasını sağlayan AdaMarket Ekspres aracı satışa başladı. İlk günden itibaren büyük bir ilgiyle karşılandı. Her gün Kuşadası'nın farklı mahallelerinde hizmet veren aracın önünde uzun kuyruklar oluşuyor.

ÜRETİCİ İLE TÜKETİCİ ARACISIZ BULUŞUYOR

Diğer önemli çalışma ise her Perşembe günü Cumhuriyet Mahallesi Burç Sokak'ta 'Yöresel ve İyi Tarım Ürünleri Sokağı' adıyla kurulan yerel üretici pazarı oldu. Kuşadası Belediyesi tarafından açılan, uygun fiyata doğal ve sağlıklı beslenmek isteyenlerin vazgeçilmez uğrak noktası olan yerel üretici pazarına gösterilen ilgi her geçen hafta artıyor. Kuşadası'nın kırsal mahalleleri olan Kirazlı, Caferli, Çınar ve Soğucak'ta yaşayan yerel üreticilerin iyi tarım uygulamaları ile ürettikleri mevsimlik ürünlerini satışa sunduğu pazarda kadınlar tarafından yapılan yerel tatlar da bulunuyor. İçli köfteden yaprak sarmasına, otlu börekten keşkek ve aşureye kadar birbirinden lezzetli yiyeceklerin büyük rağbet gördüğü pazarda, doğal yollarla üretilen yumurta, bal ve süt gibi hayvansal ürünler de yer alıyor. El açması gözleme ve bazlama tezgâhları ise pazara ayrı bir renk katıyor.

KUŞADALI ÜRETİCİNİN MAHSULÜ DEĞER KAZANDI

SOĞUCAK Mahallesi'nde yaşayan ve yöresel malzemeleri kullanarak evde pişirdiği yemekleri Yöresel ve İyi Tarım Ürünleri Sokağı'nda satışa sunan 60 yaşındaki Sühal Demiröz, halkın pazara gösterdiği ilgiden memnun olduğunu belirterek "Pazar açıldığından bu yana ev ekonomisine katkı sunmanın mutluluğunu yaşıyorum. Pişirdiğim yemeklerin lezzetli bulunması ve beğenilmesi benim için büyük bir sevinç kaynağı" diye konuşuyor. Kirazlı

Mahallesi'ndeki bahçesinde yetiştirdiği üzüm, binya, biber, börülce gibi ürünleri satışa sunan Seval Aras ise tezgâhında bulunan ürünlerin mevsimine göre değişiklik gösterdiğini belirterek "Yaz aylarında taze sebze ve meyve satarken kış aylarında kuru biber, kuru börülce, kuru binya, ev yapımı salça, reçel, turşu gibi ürünler satıyoruz. Bu pazar sayesinde mahsulümüz büyük değer kazandı. Artık Perşembe günleri evimizde mutlu dönüyoruz" diyor.

AYDIN'IN SULTANLARI

Aydın'ın kadın belediye başkanı Özlem Çerçioğlu, kadın voleybol takımını kurdu. Bu takım o kadar benimsendi ki, pandemi öncesinde maç biletleri yok sattı Salona girebilmek, maçı izleyebilmek artık bir ayrıcalık olmaya başladı. Filerin Aydın'ın Sultanları da bu ilgiyi karşılıksız bırakmadı ve kenti Avrupa'da ilk temsil eden takım olma özelliğini kazandı

BEREKET ile simgelenen, kahramanları ile türküleşen bir kenttir Aydın. Bu kentin kadınları ise tarih sahnesinde zaman zaman yerlerini alarak önemli izler bıraktı. Kurtuluş Savaşı döneminde Aydın'da kahramanlaşan kadınların sayısı diğer kentlerde yoktur. Türkiye'nin ilk kadın muhtarı Gül Esin de Aydın Çine'deki Karpuzlu Mahallesi'nde muhtarlık yaptı. Ve son olarak Aydın'ın ilk büyükşehir belediye başkanı yine bir kadındı; Özlem Çerçioğlu.

Kentin kültür, sanat ve spor hayatına önemli katkılarda bulunan Çerçioğlu'nun öne çıkan işlerinden birisi de Aydın Büyükşehir Belediyesi Kadın Voleybol Takımını kurmak oldu. Aydın'ın Sultanları'nı sahiplenince seyir zevki yüksek maçlar ve maç günleri şehirde yaşanan heyecan ortaya çıktı.

AVRUPA'DA TEMSİL EDİYOR

Avrupa bir yana, dünya sıralamasında bile ilk sırada olan takımlar çok kısıtlı sayıda seyirciye oynarken takıma sahip çıkan Aydın'lılar, içlerinden çıkan Aydın'ın Sultanları'nı her maç stadı doldurarak destekliyor. Bu sahiplenimin bir yansıması da takımın Aydın'ı Avrupa arenasında temsil eden ilk ekip olmasını sağladı. Pandemi süreci öncesinde neredeyse Aydın'da oynanan her maçta biletler satışa çıktığı gibi biterken, her bir sporcuya halkın özel bir ilgisi olan takım, şehrin sahiplenmesiyle ilk yılında CEV Challenge Kupası'nda ikincilik elde edecek kadar başarılı oldu. Takımın geçen yıl ligde bilet hasılatı şampiyonu olduğunu da hatırlatmakta fayda var.

HABER:
CİHAN ERKUT
cihanerkut4@gmail.com

39

AYDINLI KIZLARIN HAYALI

MİLLİ Takım'ın yıldızı Meryem Boz başta olmak üzere birçok başarılı sporçuyu barındıran takımın idari menajeri Sabri Can, "Aydın'ın Sultanları"nın özellikle Aydınli çocuklara ve genç kızlara örnek olduğunu söylüyor. Can "Takımımız Aydın'ı fakat özellikle de Aydınli kadınlarımızı ve onların gücünü temsil ediyor. Bunu skor ne olursa olsun, her maç sonrası fotoğraf çekilmek isteyen, formalarını imzalatmak isteyen Aydınli genç kızların gözlerinde görebiliyoruz" ifadelerini kullanıyor.

Sabri Can, takımla Aydın'ın bütünleşmesini Google'da voleybolla ilgili yapılan aramalarda Aydın'ın Türkiye'de ilk üç sırada çıkmasının da gösterdiğini belirtiyor. Can, bu bütünleşmenin önümüzdeki yıllarda kente daha büyük başarılar getireceğini ve alttan yetişen genç sporcularla altyapısı sağlam bir takım olma yolunda ilerleneceğini ifade ediyor.

“Güçlü Gazeteci, Özgür Medya”

*Bu Proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir
This Project is Funded by the European Union*

Projenin genel amacı

“Türkiye’de basın özgürlüğü ve bilgi edinme hakkı için elverişli ortamın geliştirilmesi.”

Projenin özel hedefi

“Daha güçlü bir savunuculuk, güçlü gazeteciler ve medya özgürlüğü için güçlü bir dayanışma.”

Bu Proje ile TGS (Türkiye Gazeteciler Sendikası) ve İGC (İzmir Gazeteciler Cemiyeti), gazetecileri mesleki becerilerini geliştirmelerine, hakları konusunda farkındalık yaratmaya ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirmeye destek vererek medya özgürlüğüne yönelik küçülme alanını ele almayı amaçlamaktadır. Proje süresi 44 ay olup, Ocak 2019’da başlamıştır.

Proje kapsamında Gazeteciler ile dayanışmayı güçlendirmek ve demokratik toplum olmanın temeli olan basın özgürlüğü faaliyetlerinin desteklenmesinin yanı sıra Gazetecilere yönelik meslek eğitimi, dil atölyeleri, meslek hakları atölyeleri ve işgücü piyasasına tekrar entegrasyonlarını kolaylaştırmak için Basın Akademisi oluşturulması gibi yeni hizmetler sunarak sektör dışında kalanlara ve mesleğini sürdürenlere yönelik işgücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun eğitimler düzenlenmektedir.

Projenin temel **iki hedefi** bulunmaktadır.

1. Risk altında olan gazetecilerin korunması ve basın özgürlüğü için dayanışmanın artması

Gazetecilerin adalete erişimlerinin desteklenmesi:

Mahkeme İzemeleri,
Adalete erişimin aktif olarak güçlendirilmesi için yasal destek,
Cezaevi Ziyaretleri, İzleme Raporları

Kamuoyu farkındalığı ve dayanışma girişimleri:

Özgür Yayın ve Özgür Basın Kampanyaları,
Uluslararası Lobi ve Savunuculuk Faaliyetleri,
Diğer İllerde Paydaş Toplantıları

2. Gazetecilerin istihdama ve sektörde korunmalarına yönelik desteklerin verilmesi

TGS ve İGC Basın Akademileri:

Çalışma alanları, Stüdyolar, Eğitim alanları

Gazetecilerin Mesleki Yeterliliklerinin ve Mesleki Haklar Konusunda Kapasitelerinin Artırılması:

Mesleki Eğitimler,
Yabancı Dil Eğitimleri,
Psikolog Desteği,
Telif Desteği,

TGS Yardım Hattı ve Mesleki Haklar için Doğrudan Yardım, Haklarımız Kampanyaları

